Ao. 1820.

JE MAINTIENDRAI.

No. 22.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, den 27sten MEI, 1820.

Bij resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade van den 24sten dezer, is ter vervulling van de door het overlijden van den heer *J. A. van Braam* opengevallene raadsplaats, bij voorraad en onder de nadere goedkeuring van Zijne Majesteit den Koning, benoemd en aangesteld, de heer Mr. *H. J. van de Graaff*, thans Hoofd-inspecteur van de Financien.

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Mei 19 -- Z. M. schoener Zeemeeuw, 2de luit. Lincklaan Arriens, van een kruistogt. --- Z. M. kanonneer-boot no. 11, 2de luit. T. Dahle, van Banjermasing den 8sten mei, met eenige gevangenen. --- brik Maria, Gouw Koensoei, van Sourabaija den 9den mei. --- brik Megmerrilies, C. Fetherlij, van Samarang den 13den mei.

— 22 -- brik Susanna Barbera, S. E. Badendick, van Pakkalongan den 15den mei, passagier, mevr. Swalue. --- brik Fortuin, J. Marcus, van dito, den 15den mei. --- Eng. schip John Bull, T. Hackwood, van Sambas den 1sten mei, passagiers, twee inlandsche Prinsen en gevolg.

— 25 -- Z. M. kanonneer-boot no. 18, 2de luit. Bakker, van Sourabaija den 9den mei, passagiers, 12 europische militairen.

Vertrokken.

Mei 20 -- schip Experiment, J. F. de Roija, naar Sourabaija, passagiers, de heer J. J. Jonker, 5 officieren, 17 soldaten en 3 vrouwen. --- Eng. schip Marij, B. Browne, naar Amsterdam.

— 21 -- brik Tweed, T. H. Jackson, naar Samarang, passagiers, de heeren J. Dalton en M. Gisborne.

— 23 -- brik Jacoba Ambrosina, C. Lorch, naar Samarang, passagiers, de heer P. A. de Groot, mejufvrouw T. A. Thierbach. --- schip Evertse, C. F. Drijman, naar Pakkalongan, passagier, de heer Evertse.

— 26 -- brik Tjoempo, Tjon Sioet, naar Cheribon.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. schip Tromp; schooner Zeemeeuw; kanonneer-booten No. 11 en 18; schepen De Nieuwe Zeelust, Diana, Pekin, Fortitude, De Generaal de Kock, Jacoba, Margaretha, De Jonge Anthonij, Jacoba, Hunter; brikken Kimsoen, Joanna, Francina, Boeroong, Cornelia, De Goede Hoop, Maria, Megmerrilies, Susanna Barbera, Fortuin; schooners Bouwseeng, Jonge Nicolaas; kotter Louisa. --- Eng. schepen Marij, Indiana, Melpomane, Recoverij, Georgiana, Indian Trader, Betseij, Mercurij, John Bull; brik St. Antonio. --- Amerik. schepen Ganges, Endeavour; brikken Elizabeth, Nancij-ann, Orient. --- Chinesche jonken Baudseeng, Hingthaij, Tehsang, Hoshaij, Thaijlaij.

SAMARANG.

Aangekomen.

Mei 13 -- brik Johanna, G. Matthews, van Batavia, passagiers, de heeren J. Viera, J. Marich en A. J. Marich.

— 14 -- brik Helena, J. Ros, van Batavia. --- brik Jacoba Aletta, J. Bierman, van dito, passagiers, 2 officieren, een vrouw, de heeren J. A. Bogaardt en L. J. T. de Weitzel.

Vertrokken.

Mei 13 -- brik Megmerrilies, C. Fetherlij, naar Batavia.

— 15 -- schip Pamalang, J. Chappel, naar Rembang, passagier, de heer C. Keijslaar. --- brik Adventure, W. Wijlie, naar Sourabaija, met Z. M. Troepen.

— 16 -- brik Geertruida, R. Vos, naar Joana. --- schip Prince Blucher, G. Kerr, naar Cheribon, passagier, de heer A. Davidson.

— 18 -- brik Johanna, G. Matthews, naar Joana.

— 19 -- brik Aglaija, E. Joseph, naar Rembang.

Schepen liggende ter reede.

brikken Johanna Maria, Heer Manuel; schoener Dorothea; kotter Faire; chaloup De Vrouw Catcau. --- Amerik. schepen Atlas, Columbus, Portland; brik Hindu. --- Arab. schip Fattal Rachman; brik Joseph; chaloup Cheribon. --- Maleijsche sala sala Sirie Tanjoung. --- Chinesche brikken Tjinspan, Tjinghin, Hoope, Hogien, Goanhing, De Zwaluwe; schoener De Hoop; sala sala Passangan; chaloup Habzien.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Mei 14 -- Amerik. schip Panther, S. Townsen, van Batavia, den 3den mei.

— 15 -- brik Boeroong, Abdul Ragman, van Batavia, den 8sten april. --- Amerik. schip Tigre, de Boisd, van Batavia den 3den mei. --- Z. M. korvet Anna Paulowna, kapt.-luit. Verveer, van Batavia den 2den mei, passagier, de heer E. Benoit. --- brik Lamboe Sarie, Sendoe Laxana, van Banjermasing den 1sten mei.

— 16 -- brik Elizabeth, C. A. Stokes, van Amboijna den 2den april, passagier de heer John Mariar. --- Eng. schip Union, W. Skitter, van Passourouang den 15den mei, passagiers Mevrouw Skitter, en kind.

— 18 -- Schoener Lucifer, T. Watson, van Amboina den 11den april.

— 19 -- Z. M. korvet Eendragt, kapt.-luit. Bakker, van Batavia den 7den mei. --- Z. M. korvet Ajax, 1ste luit. van Ginkel, van Batavia den 5den mei.

Vertrokken.

Mei 14 -- schip De Vrouw Helena, J. Marquezeaux, naar Samarang, passagiers, de heer Knops, en familie, jonge heeren Hasaart, en Vreenheim. --- schip Maria, Sech Parhan, over Grissee, Rembang, Samarang, Cheribon, naar Batavia.

— 16 -- Z. M. brik Maria, 2de luit. van Geurtke, naar Batavia. --- Z. M. schoener Calijpso, 2de luit. van Kervel, naar dito.

— 18 -- brik De Goede Voornemens, J. B. Baggers, naar Grissee, passagiers, de heeren Senos, Hoga, en de weduwe van der Laan.

— 20 -- brik Mansoer, Sariep Kassim Bin Joeshen, naar Rembang.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. schip Nassau; fregat Wilhelmina; korvetten Eclips, Zwaluw, Anna Paulowna, Eendragt, Ajax; schooners Schildpad en no. 15; schip Arinus Marinus; brikken Amazoon, Willem Johan, Helen, Assistentie, Baldie Ronsianak, Experiment, Boeroong, Lemboesarie; schooners Rose, Molucko, Sophia, Sanfu, La Modesta, Vongsten, Elizabeth, Lucifer; kotters Pambla, Gemboljotjo. --- Eng. schip Union; brikken Alert, Jane. --- Amerik. schip Panther, Tigre. --- Chinesche jonken Kiimtaijsoen, Tuhap.

Publikatie.

Resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade, van den 9den mei 1820 no. 4.

IS goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Bij wijze van explicatie van art. 23 van het *Reglement op het heffen der inkomende en uitgaande regten op Java en Madura*, houdende:

„ *Dat vreemde schepen naar Nederland bestemd, behalve de betaling der door hen verschuldigde regten, nog ten kantore van de inkomende en uitgaande regten moeten consigneren het meerdere dat door vreemde schepen naar elders bestemd, moet voldaan worden, welk meerder gedeelte hun in Nederland zal worden teruggegeven;*"

te verklaren, gelijk wordt verklaard bij deze, dat de bij dat artikel bedoelde teruggave van regten in Nederland, alleen zal kunnen worden gevorderd voor ladingen welke aldaar *ongebroken* worden aangebragt, en dat het regt op die teruggave zal verbeurd zijn, wanneer de ladingen in eenige intermediaire haven, of onderweg *gebroken* worden, voor dat dezelve in Nederland zijn ingevoerd.

Ten tweede. Met relatie tot art. 50 van de Instructie voor de ontvangers der inkomende en uitgaande regten, gearresteerd op den 30sten october 1818, luidende:

„ *Wanneer vreemde schepen naar Nederland uitklaren, zal op het manifest „ de verklaring worden gesteld, dat de suppletoire drie procent alhier zijn geconsigneerd. Het bedrag van deze drie procent zal zoowel in Indisch als in Nederlandsch geld moeten zijn vermeld;*"

te bepalen, gelijk wordt bepaald bij deze, dat de ontvangers der inkomende en uitgaande regten, telken reize bij de bovengemelde verklaring zullen voegen de woorden: *zullende van deze som in Nederland restitutie kunnen worden gevraagd, zoo deze lading aldaar* ONGEBROKEN *wordt ingevoerd, doch anders niet.*

Accordeert met het register der Handelingen en Resolutien van den Gouverneur Generaal in Rade.

De algemeene secretaris,
J. C. BAUD.

Publikatie.

Wij GODERT ALEXANDER GERARD PHILIP BARON VAN DER CAPELLEN, *Kommandeur van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indie, enz. enz. enz.*

IN RADE.

Aan allen die deze zullen zien of hooren lezen salut! doen te weten:

ALZOO wij in ervaring gekomen zijn, dat de registratie der bij-ebouwen, bij publikatie van

den 3den julij 1819 bevolen, binnen de daarbij en nader bij resolutie van den 16den december 1819 n.° 20, bepaalde termijnen in de residentie Batavia niet is kunnen afloopen, en deze vertraging voornamelijk is toetefchrijven, aan het moedwillig verzuim van vele der ingezetenen, die niet indachtig aan hunne verpligtingen jegens het plaatfelijk bestuur, of op deszelfs oproepingen niet zijn verfchenen, of de ftukken betrekkelijk hunne lijf-eigenen in zoodanigen flechten ftaat hebben ingediend, dat met het onderzoek naar derzelver deugdelijkheid een geruime tijd is verloopen, en daardoor veroorzaakt, dat nog niet alle opgeroepen hebben kunnen worden.

En aangezien bij gelegenheid van de regiftratie der flaven is bevonden, dat vele der bewijzen van eigendom zoodanig onvolledig zijn, dat daarop uit vrees van vrije lieden, door eene wettige akte tot den flavenftand te brengen, geene infchrijvingen op het register toegeftaan kunnen worden, en de groote menigte van de zoodanigen vordert dat een middel worde daargefteld, om zoo wel de regten van de eigenaren, als van degenen die als lijf-eigenen worden opgegeven fpoedig, en voor den afloop van den nog te verleenen termijn, van regiftratie te onderzoeken en te verzekeren, ten einde den eerstgenoemden de gelegenheid nog worde gelaten, om wanneer hun regt erkend is, de waarborg van hun eigendom te vragen, de welke voortaan alleen kan bestaan, in de behoorlijke infchrijvingen op het register;

Zoo is het, dat Wij hebben goedgevonden en verftaan te bepalen gelijk bepaald wordt bij deze:

Eerftelijk. Dat de flaven, welke tot nog toe niet op het register der lijf-eigenen te Batavia zijn gebragt, als nog tot den 1ften januarij 1821 zullen kunnen geregiftreerd worden, met aanmaning aan een ieder dien het mogt aangaan, om gebruik te maken van de gunst welke bij deze wordt bewezen, en waarfchuwing, dat ingevalle zij niet behoorlijk en pligtmatig voldoen, aan de oproepingen welke binnen dezen verlengden termijn door den Refident van Batavia, tot het aangeven van flaven nog zullen worden gedaan, deze flaven het effect zullen genieten van art. 10 van bovengemelde publikatie, zonder dat er ten aanzien der eigenaren, eenige toegevendheid zal worden gebruikt.

Ten tweede. Dat ingevalle bij de aangifte van lijf-eigenen, twijfeling mogt ontftaan omtrent de wettigheid der bewijzen van eigendom, of omtrent den ftaat van den ter regiftratie aangegevenen flaaf, de refident de aangebodene bewijsftukken zal aanhouden, en dezelve zenden aan den fiskaal bij den Raad van Justitie, die na de ontvangst, degenen die het aangaat, zal roepen voor den Raad van Justitie, dewelke, na behoorlijk onderzoek en na de belanghebbenden en den fiskaal te hebben gehoord, *de plano* en zonder vorm van proces uitfpraak zal doen, behoudens het hooger beroep aan het hoog geregtshof, bij hetwelk de zaak op dezelfde wijze zal worden afgedaan.

En op dat niemand hiervan onwetendheid zoude kunnen voorwenden, zal deze in de Nederlandfche, Inlandfche en Chinefche talen worden gepubliceerd en geaffigeerd, waar zulks behoort en gebruikelijk is.

Lasten en bevelen voorts dat alle kollegien, ambtenaren, justicieren en officieren, aan de naauwkeurige uitvoering dezes de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des perfoons.

Gegeven te Batavia den 24ften mei 1820.
VAN DER CAPELLEN,
Ter ordonnancie van den Gouverneur Generaal in Rade.
De algemeene fecretaris,
J. C. BAUD.

AZIË.

BRITSCH-INDIE.

BOMBAIJ, *den 4den Maart.*

Berigten van de expeditie in den Golf van Perzië, onder bevel van Sir *W. G. Keir* van den 5 Februari melden, dat het doel der expeditie aan de Arabifche zijde van den Golf volkomen bereikt is, door de floping van de havens der rovers, het nemen en vernielen hunner booten, uitgenomen der visfchersbooten die uit hoofde der kleinte niet tot andere einden kunnen gebruikt worden. De bevelhebber roemt zeer de wijze waarop de floping der uitgebreide werken door het corps de genie is uitgevoerd. Bij het afgaan van dit berigt waren de werken van de verlatene ftad *El Humra* nog niet gesloopt, het was echter de intentie van Sir *W. G. Keir*, dit bij zijne terugkomst in die ftreek te laten doen en alzoo de vernieling van alle vaste plaatfen aan die kust, van *Rumps* tot aan *Aboo Heijle*, te voltooijen, uitgezonderd die van *Ras-ul-Khijma* en in deszelfs nabijheid. Van deze laatfte plaats wordt de goede toeftand der garnizoen gemeld, als ook dat het fort thans in eenen goeden ftaat van tegenweer was gebragt. Kapitein *Thompfon*, de Arabifche tolk, was bestemd om aldaar het bevel te voeren.

(*Calcutta Journal.*)

CALCUTTA, *den 28 Maart.*

Bij gelegenheid der aankomst van het fchip *Merope*, kapitein *Lihou*, van Lima zijn ons affchriften te handen gekomen der gewisfelde brieven tusfchen lord *Cochrane* en den Vice-Koning van Peru, welke brieven den aanval van lord *Cochrane* op Callao zijn voorafgegaan; voorts het berigt van den commanderenden officier der Spaansch-Koninklijke Zeemagt omtrent den afloop van den aanval.

De bevelhebber der Zeemagt van Chili aan Zijne Excellencie den Onder-Koning van Peru, Don Joachim de la Pezuela.

EXCELLENCIE!

Het verderfelijkste gevolg van den oorlog is de verwoesting van het particuliere eigendom. Dit zal thans het geval zijn, wanneer het niet door Uwe Excellencie wordt voorgekomen, door de middelen te gebruiken die in Uwe magt zijn en die in geenen deele Uwen character als mensch, noch als generaal zullen bevlekken.

Het verwoestende vuur hetwelk zelfs aan de geduchtste armeën van Europa deszelfs verderfende kracht heeft doen zien, zal de fchepen in den haven van Callao voor anker liggende, vernielen. De vuurpijlen hebben aan de wereld doen zien, dat zij het vreeslijkst wapentuig zijn in handen van kundige perfonen, en zulke heb ik onder mijne bevelen. Hun geweld weerftaat niets en het zoude onzinnig zijn zich daartegen te verzetten. Ik houde het verderf in mijne handen en het ftaat aan Uwer Excellencies voorzigtigheid om het leven en de eigendommen van eene ontelbare menigte te redden, wier verderf gewis is en wier fchimmen wraak zullen roepen over het fchuldige hoofd, dat hun aan het verderf overgeeft, terwijl het in ftaat was, dit te verhinderen.

Zoo Uwe Excellencie berust op de getrouwheid en dapperheid Uwer officieren, matrozen en troepen, ftelle ik U in de gelegenheid om daarvan eene glorievolle proef te nemen. Ik biede aan, om met eene gelijke magt van weerszijden tegen elkander te vechten en alzoo het lot der fchepen en der ftad te beslisfen, en belove op mijn woord van eer, dat wanneer Uwe Excellencie mijne uitdaging aanneemt, ik eene gelijke magt als Uwe Excellencie te dien einde zal uitzenden.

Wanneer mijn aanbod van de hand wordt gewezen, zal ik met mijne geheele magt ageren en onvermijdelijk zal alsdan alles in de baai en ftad verwoest worden, in den tijd van vier uren na ontvangst van dezen brief.

Ik ftel Uwe Excellencie verantwoordelijk voor God en de wereld, wanneer Uwe hardnekkigheid mij dwingt, dat te doen wat menschlievendheid mij aanzet te verhinderen; echter mijne pligten tegen den ftaat van Chili vorderen de uitvoering van deszelfs bevelen, onder welke ik voor de tweede keer dezen haven ben binnen geloopen.

God beware Uwe Excellencie enz.
COCHRANE.

BAAI VAN CALLAO, *fept. 29, 1819.*

P. S. Eenige vuurpijlen die ik, voor afloop van het bepaalde tijdstip zal doen werpen, zullen Uwe Excellencie overtuigen, dat ik de genoemde magt bezit.

ANTWOORD VAN DEN ONDER-KONING.

Aan den bevelhebber der Zeemagt van Chili.

Ik ontving ten half een ure Uwen brief van heden en na van diens inhoud onderrigt te zijn heb ik enkel te zeggen, dat zulk eene uitdaging zonder voorbeeld is. De gevolgen voor de eigendommen der vreedzame ingezetenen, waarmede Gij dreigt, zullen, zoo dezelven mogten ten uitvoer komen, voor de verantwoording zijn van den helllozen aanvaller.

PEZUELA.

LIMA, *September 29, 1819.*

N. B. Geene verdere briefwisfeling.

De bevelhebber der Zeemagt van Zijne K. M. aan den Onder-Koning van Peru.

EXCELLENCIE!

Sedert de vijand voor deze tweede keer aan de kust van Peru verfcheen, wel toegerust en dreigende met ongewone ftoutheid de gewisse vernieling van onze fchepen door zijn verwoestend vuur, heb ik alles wat in mijne magt ftond aangewend, om den flag die zoo hoogmoedig als onwederftaanbaar werd opgegeven af te weren, enz.

Met het aanbreken van den 29 September kwam de vijand de haven binnen met het volgende fmaldeel: het linieschip *San Martin*, kapitein *Wilkinfon*, de fregatten *O'Higgins*, van boord welk fchip de vlag van den vijandelijken vlootvoogd waaide, *Zantaro*, kapitein *Greijs*, *Independencia*, kapitein *Forfter* en de brikken *Galvarino*, *Aquila* en *Araucano*. Dezelven ankerden onder het eiland, met uitzondering van twee fchepen en twee brikken, denkelijk transport fchepen. Tegen den middag heischte de *O'Higgins* eene parlementair-vlag. Ik zond daarop een boot met eenen officier aan wien een eveneens door den vijand afgezondene boot een brief overhandigde, die ik onmiddelijk aan Uwe Excellencie zond.

Op dezen dag gebeurde niets anders, als dat ik het mij door Uwe Excellencie toegezonden antwoord aan den vijand liet overhandigen en dat ik onderhandsch door Uwe Excellencie onderrigt wierd, dat de vijand twee branders, 25000 congrevesche vuurpijlen enz. met zich voerde, om ons door het vuur te vernielen.

Op den 30 was de vijand bezig met vlotten en andere werken te vervaardigen ten einde zijn voornemen om de ftad en fchepen in brand te fteken in uitvoer te kunnen brengen, terwijl twee zijner brikken voor de mond van den haven kruisten.

Op den eersten October 's avondmiddag bragt de vijand aan het ftrand van de *Marbrava* een groot vlot in vorm eener batterij, met vijf geschutpoorten aan iedere zijde, van hetwelk zeven vuurpijlen geworpen wierden, zoo als in de belachelijke dreiging van den bevelhebber der vijandelijke vloot gezegd was. Met duisterworden gingen drie brikken onder zeil en fleepten vier vlotten binnen. Zoodra dezelven onder het bereik van het noordeinde onzer linie waren, begon herzelve te vuren en fuccesfivelijk onze geheele lijn en de batterijen begonnen te fpelen. De vijand beantwoordde dit vuur, tot dat hij de vier vlotten geplaatst had, welke daarop vuurpijlen en granaten begonnen te werpen, terwijl de brikken zich uit het vuur verwijderden en het fregat *Independencia* door een gefchikt manoeuvre mij hinderde de vlotten aan te vallen.

Bij het blusfchen van het vuur, waren onze manfchappen zoo onverfchrokken en handig, dat zij alle vuurpijlen uitbluschten, waarvan eene door het opperdek van de *Cleopatra* drong, zonder dat dit evenwel zoo veel beweging veroorzaakte als het verfchrikkelijke vuur der granaaten.

Op deze wijze hield het vuur aan tot een uur des morgens, wanneer ik gebruik makende van eene stilte met onze booten avanceerde, om de vlotten tot den aftogt te dwingen. Ik kwam echter fpoedig een windje op en twee brikken van den vijand onder zeil ziende gaan om ons den pas aftefnijden, was ik genoodzaakt, mij in de lijn terug tetrekken en werd daarbij op eene krachtdadige wijze onderfteund door het vuur der batterij *San Joachim*. Ten twee ure avanceerde ik met dezelve booten wederom en deed niet alleen het vuur der vlotten zwijgen, maar noodzaakte ook den vijand met vier fchepen dezelve aftefleepen.

Op den tweeden des morgens was de vijand rustig en hield zich onledig met zijne fchaden, die vooral in het want beduidend waren, te herftellen. Ten half zes ure in den achtermiddag begon zijne vloot zich aantefchikken om onder zeil te gaan, waartoe echter maar eene brik geraakte, en hoewel zoo dicht niet naderende als in den voorleden nacht, bragt dezelve toch een boot nabij, het welk vuurpijlen wierp, achter door ons aangevallen en vernield werd.

Eveneens was des vijands lot in den nacht van den derden. Ten zeven ure van den vierden October begon hij vuurpijlen van achter de ftad bij de *Plaija-brava* te werpen, wierd echter door de batterijen genoodzaakt zich terug te trekken.

In den nacht van den vierden bragten de vijands booten een brander binnen, zijne pogingen werden intusfchen door het vuur der batterijen en fchepen verijdeld.

In den morgen van den 5den manoeuvreerde de vijand met de booten, die na dat zij onze linie geobferveerd hadden zich verwijderden. In den achtermiddag zag de vijand een oorlogfchip, hetwelk onder Engelfche vlag op *Chorillos* koers ftuurde en hetwelk hij door eene brik verkennen liet. Met het donker worden gingen alle fchepen van den vijand onder zeil en verder den haven in.

Dit deed mij in het eerst vermoeden, dat *Cochrane* ons met zijne gansche magt wilde aangrijpen en ik hield mij daarom in gereedheid, maar ziende, dat de groote fchepen onder de wind gingen liggen en buiten fchot bleven, bemerkte ik dat de aanval alleen was om brand te ftichten, hetwelk zich ook bevestigde door het manoeuvre van twee brikken, die aan de windzijde naar het ftrand gereden, gevolgd door de vlotten. Toen dezelven onder het bereik kwamen, begonnen onze batterijen en fchepen

ten levendig en wel onderhouden vuur, hetwelk den vijand maar met moeite deed naderen. Hij plaatste daarop de vlotten zoo goed als hem mogelijk was en begon eene menigte van vuurpijlen tusschen de schepen te werpen, die echter met den gewonen spoed en ijver gebluscht werden. Ten acht ure zagen wij een schip onder zeil, gesleept door drie booten, hetwelk de linie naderende, door een algemeen vuur begroet werd. Daar hetzelve het vuur niet beantwoordde, hield ik mij overtuigd, dat het een brander was en liet daarom 16 kanonneer-booten, die tot dit einde gereed lagen, avanceren, ten einde hetzelve te doen zinken, voor en aleer de uitbarsting geschiede. Onze toestand was thans verschrikkelijk, de vuurpijlen werden zonder oponthoud geworpen, de kanonade was schrikkelijk, onze kanonneerbooten waren tusschen de batterijen en de schepen dicht aan het vuurschip, de vijandelijke vloot onder de wind van ons, zoo dat geen onzer schepen ontsnappen konde en iedereen zelfs de hoop afgesneden was, zich van de algemeene vernieling te redden, die de vijand blijkbaar in het oog had. Dan God, die de regtvaardigen beschermd, wilde, dat de brander door ons herhaald vuur van nabij zonk, en tegelijk onder wolken van rook losbarstede, zonder dat daardoor aan iemand van Z. M. dienaren het minste leed toegevoegd werd, hoewel aldaar eene ontallige menigte verzameld was, die onder het geroep van "*Viva el Rei*," hun leven voor de geregte zaak in de weegschaal stelden.

Dit was zonder twijfel de aanval, waarop de vijand al zijn hoop gesteld had, daar hij sedert ons met rust gelaten heeft en in de nacht tusschen den zevenden en achtsten verdwenen is.

Uwe Excellencie zal hieruit den uitgang der Chilische expeditie ontwaren, bestuurd door eenen officier, die geene middelen, hoe onwettig ook, onbeproefd laat, zijne ontwerpen te doen gelukken, enz.

God behoede Uwe Excellencie lange jaren.

ANTONIO VACARO.

LIMA, *den* 14 *October*.

CALCUTTA, *den* 28 *Maart*.

De volgende lijst der gedurende Februari en Maart ll. te Calcutta aan de Cholera Morbus overledenen, geeft een treurig bewijs der vermeerdering van die ziekte. Ook buiten Calcutta hebben onderscheidene sterfgevallen plaats gehad. Sommige zijn reeds een uur nadat zij gestorven, na dat zich de eerste kenteekenen der ziekte geopenbaard hadden. Het bureau van politie heeft de goedheid gehad deze lijst mede te deelen.

Getal dooden, te Calcutta aan de Cholera Morbus *overleden in Februari en Maart* 1820.

Datum.	Get. der doden.		Datum.	Get. der doden.	
Feb.	*Hind.*	*Mah.*	Maart	*Hind.*	*Mah.*
1	0	0	1	2	0
2	1	0	2	2	3
3	0	0	3	2	6
4	1	0	4	2	1
5	3	0	5	4	2
6	4	0	6	5	1
7	2	0	7	5	8
8	1	0	8	1	4
9	2	0	9	1	1
10	2	0	10	3	2
11	1	0	11	1	2
12	1	0	12	3	2
13	3	1	13	5	3
14	4	0	14	4	3
15	2	1	15	2	1
16	6	1	16	3	2
17	5	0	17	7	3
18	3	0	18	8	4
19	2	0	19	11	5
20	3	1	20	25	6
21	1	0	21	20	6
22	1	0	22	22	11
23	1	0	23	31	7
24	1	1	24	24	9
25	0	0		192	81
26	1	0	In februari	57	11
27	2	4			
28	2	2	Totaal van den 1 feb. tot den 24 maart.	341	
29	2	0			
Totaal	57	11			

Ind. Gazette.

EUROPA.

SPANJE.

MADRID, *den* 21*sten October*.

Gisteren avond ten 8 ure, heeft de Koninklijke trouwplegtigheid, in de troonzaal van het paleis plaats gehad. Zij geschiedde in tegenwoordigheid van geheel het hof, der ambassadeurs, vreemde ministers, enz. Morgen zal de plegtige huwelijks-mis gehouden, en een *Te Deum* gezongen worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 2*den November*.

Een te Bordeaux op den 27sten October jl. van Madrid, onder dagteekening van den 18den October, ontvangen brief behelst het volgende:

„ De ziekten, die ons Koningrijk treffen, verspreiden zich in Andalusie niet verder dan op eenen afstand van honderd mijlen van onze stad; er is niets voor de hoofdstad te vreezen: wij zijn gevrijwaard voor de ziekte door den aard van ons klimaat, en de behoedmiddelen, door het gouvernement genomen."

Te Lijon heeft den 25sten October een vreeselijk onweder gewoed, hetwelk voornamelijk de stad Tain getroffen heeft. De diligence van Marseille naar Lijon is daarbij omgeslagen, en de voerman dood gevonden; men denkt dat hij door de zware persing der lucht gestikt is.

Den 3*den*. De Koning, ofschoon nog niet uitrijdende, is zoo volkomen van zijne jongste ongesteldheid hersteld, dat hoogstdezelve zich, zonder tusschenpozing, vele uren lang met staats- en andere gewigtige zaken kan bezig houden. Heden ochtend heeft Z. M. een gehoor verleend aan den Graaf *Barbé Marbois*, heeft vervolgens eene conferentie gehad met den Hertog van Orleans en eindelijk eenen raad van ministers gepresideerd, die tot vier ure geduurd heeft.

(*Amsterdamsche Courant.*)

den 4*den November*.

De vrouw van den herbergier *Bouvier*, te Rijssel, is onlangs van drie welvarende kinderen bevallen. Het dagblad dier stad, voegt er bij, dat deze vruchtbare echt, in 25 maanden, zeven burgers aan Frankrijk geschonken heeft.

Den 14den waren te Kadix 11.922 zieken aan de gele koorts, de drie laatste dagen waren er 304 personen overleden. Te Sevilie telde men den 11den slechts 78 zieken, en er waren de drie jongstvorige dagen slechts 5 menschen overleden.

den 4 *November*.

Men zet de procedure tegen het genootschap van de drukpers voort, en niettegenstaande dit willen de Liberalen volhouden. Men bemerkt aan den anderen kant niet, dat er proces wordt geïnstrueerd tegen dergelijke vergaderingen van de Anti-liberalen, welke nogtans ook wellicht minder talrijk zijn, of bestaan uit lieden van te hoogen rang in het burgerlijke of in het geestelijke. — Dit een en ander geeft aanleiding tot menigte aanmerking.

Het blijkt nu, dat de menigte in Brest de Missionarissen niet alleen beleedigd heeft, maar zelfs de regering genoodzaakt, om dezelve uit de stad te verwijderen. Men zegt zelfs, dat het volk zich in de kerken, waar de Missionarissen predikten, geweldadigheden zoude hebben veroorloofd. Het Ministerie, keurt dit een en ander openlijk af; de schuldigen zullen worden vervolgd en de overheden moeten zich verantwoorden. Men keurt in 't algemeen deze ongeregeldheden ook allezins af; doch, hoe het ook daarmede gelegen moge zijn, het is zeker, dat de Brestenaren reeds lang te voren verzocht hebben van een bezoek der Missionarissen, bestaande grootendeels uit personen, behorende tot de orde der Jesuiten, verschoond te wezen, daar zij allezins te vrede waren met hunne gewone wettige geestelijken. Men verwacht aangaande deze aangelegenheden ernstige discussien in de wetgevende vergadering. Uit een berigt van den ministerielen kant blijkt, dat deze missien thans door den Minister van binnenlandsche zaken, den heer *Decazes*, geautoriseerd worden, mits de Missionarissen zich bepalen bij predicatien in de kerken: „ Als dan" voegt men 'er in dit berigt bij „ behoort de overheid te zorgen, dat deze geestelijken geen overlast lijden en dat de vrijheid van Godsdienst, door het Charter gewaarborgd, niet geschonden worde". Voorts meldt de Moniteur, dat bij deze ongeregeldheden te Brest geene oproerige kreten zijn gehoord; doch dat het aantal der ontevredenen tot 2000 was aangegroeid; en dat het ongeraden zoude zijn geweest, om de gewapende magt interoepen, daar de eerstgenoemden veelal van pistolen waren voorzien en dreigden, zich in geval van nood, te weer te zullen stellen.

De personen, welke in aanmerking komen, om de Kamer der Gedeputeerden te presideren, zijn de heeren *Pasquier*, *St. Aulaire*, en *Beugnot*.

De heer *Gregoire* wil zijn ontslag niet vragen, doch heeft zijnen oproepings brief nog niet ontvangen. — Z. M. de Koning zal, indien zijne gezondheid zulks eenigzins toelaat, de vergadering in persoon openen; al moest hij dan ook tot dat einde in 't koninklijk paleis gedragen worden. — Alle de zoogenaamde Doctrinairen zijn dezer dagen weder in 's Konings Raad geroepen geworden.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN, *den* 3*den November*.

De voorloopige expeditie, in Juli uit Kadix vertrokken, is in Amerika aangekomen, en wel op het eiland Kuba. Een papier van Baltimore geeft deze tijding in het volgende artikel:

„ Met de brik *Sarah-Ann*, kapt. *Glashure*, gisteren (den 12den Sep.) in negen dagen van de Havanah in onze haven gearriveerd, vernemen wij, dat het Spaansche fregat *Sabina*, onder convooi hebbende twaalf transportschepen, met 3000 man troepen aan boord, den 20sten Augustus, na veertig dagen reis, van Kadix in die haven aangekomen is; de troepen stonden onder bevel van Don *Juan Manuel Cagigal*, die tot gouverneur van Kuba benoemd is, zijnde de vorige gouverneur, Don *Joseph Cielete Fueges*, naar Spanje teruggeroepen.

„ De blanke inwoners van Kuba, waren zeer verontrust geworden door eenige onlangs gedane pogingen der zwarten, om tegen hen op te staan."

Het navolgende uittreksel uit een brief van Buenos-Aijres, gedagteekend 29 Juli, levert nieuwe bijzonderheden omtrent den staat van Zuid-Amerika:

„ Lord *Cochrane* heeft het convooi van Guaijaquil genomen, dat 3,000,000 dollars waard geschat wordt; daarna landde hij te Paijta en had die plaats vijf dagen lang in ongestoord bezit, gedurende welken tijd hij zich ruim voorzag met proviand en ververschingen, de vestingwerken vernielde, en al het geschut, dat nog dienst kon doen, met een oorlog-schoner, een zijner prijzen, naar Valparaiso zond. Vervolgens keerde hij naar Callao terug om de blokkade te hervatten, en verwachtte spoedig bij zich het overschot van het naar Valparaiso verzeilde eskader, dat thans onder bevel van kapitein *Guise* staat. *Artigas* weigering om zich met Buenos Aijres te vereenigen, zal die regering niet beletten tot verstandhouding te geraken met Santa-Fé en Entre-rios, om dat deze laatste geene hulp van hunnen beschermer *Artigas* verwachten kunnen, die door de Portugezen hard bedrongen wordt. Zij hebben zijn onderbevelhebber *Otargues*, als ook de divisie van den beslamden *Adrefito* gevangen. De tijdingen uit Opper-Peru melden, dat de koninklijke opperbevelhebber *La Cerna* naar den kant der kust, in de rigting van Arica, geweken was, en niet meer dan 2000 man te Tupiza had achtergelaten; behalve eenige kleine garnizoenen in andere plaatsen. De troepen, die uit Chili over de Cordilleras herwaarts zijn overgekomen, bedragen slechts 1500 man; die gereed moeten blijven om ons de groote expeditie van Kadix te helpen ontvangen. Het vertrek dier manschappen heeft daarom de expeditie tegen Lima niet doen opgeven. Laat Lord *Cochrane* slechts de *Sant-Elmo* en *Prueva* op derzelver aankomst van Kadix, nemen, en Lima volgt van zelf.

De *Morning-Chronicle* van heden zegt, dat een zoo even van Madrid gearriveerde Spaansche koerier, naar men algemeen verzekerde, de tijding medebragt, dat de conferentiën wegens het traktaat van Florida geheel ten einde waren, en dat men verwachtte, dat de Amerikaansche minister onverwijld uit Spanje vertrekken en naar de Vereenigde Staten terugkeeren zou.

Onder de bijzondere brieven, gisteren morgen uit Madrid ontvangen, is er een van den 21sten October, die van twee sterfgevallen spreekt, welke in die hoofdstad hadden plaats gehad en aan de overbrenging derwaarts van de gele koorts, werden toegeschreven.

Te Nieuw-York heerscht nu ook sints half September en te Nieuw-Orleans, sedert 26 Augustus de gele koorts. Op laatstgemelde plaats had zij zich nog slechts aan boord der schepen geopenbaard, doch men verwachtte natuurlijk, dat zij tot de stad zelve zou overslaan. De geneeskundigen beschouwden haar dit jaar als kwaadaardiger dan zij immer gezien was.

Omstreeks of kort voor het uitbersten der koorts te Nieuw-Orleans, is die stad en, naar het schijnt, de geheele noordkust van den Mexikaanschen golf bezocht geworden door eenen storm, geweldiger dan men er in lang had ondervonden. Hij viel voor den 21sten Augustus en men kan zich van deszelfs verwoestingen een denkbeeld vormen uit den volgenden brief.

„ Ongetwijfeld hebt gij van onzen jongsten orkaan gehoord; het geweld van wind en zee was schrikbarend; in omtrent twee uren tijds rees het water 20 voet in de loodlijn, en stormde alles voor zich weg. Alle menschelijke kennis en bekwaamheid baatte niets. De oudste lieden herinneren zich geenen orkaan zoo vroeg in het jaargetijde en van zulk een geweld en duur. Huizen en boomen, die vele jaren lang de stormen weerstaan hadden, zijn vernield en weggevaagd. Reeds meer dan 100 menschen lijken zijn, in eene tusschenruimte van niet meer dan 30 (Eng.) mijlen langs de kust, gevonden en begraven. Het strand ligt bezaaid met doode dieren van onderscheidene soort, zeevogels en visschen; letterlijk was het een strijd der elementen, want het gevogelte en de

waterbewoners hebben niet minder geleden dan menschen en land-dieren. Geen schip, waarvan ik gehoord heb, is tusschen Lac-Borgne en Mobile onverbrijzeld gebleven."

Van de naar den Noordpool gestevende ontdekkingschepen, heeft men geene tijding, maar wel van de teruggekeerde Straat-Davis-vaarders, die hoog in het Noorden ruim 77 gr., verder noordwaarts de zee open gevonden te zijn, doch zuidelijker, van 68 tot 73, had zich veel ijs op een gehoopt. De winter was in die streken zacht maar de zomer koud geweest.

Brieven uit Petersburg zeggen dat men, met goede vrucht, in de zuidelijke provinciën, het koren begint te droogen, niet door middel van rook, noch door onmiddellijke aanraking van verwarmde platen of vloeren, maar door eene matig heet gemaakte lucht, in welke het graan door eene machine zoo lang bewogen wordt tot dat het volkomen droog is. Op deze wijze denkt men het in staat te stellen tot verzending naar afgelegener landen.

[illegible], *den 5 November.*

In het aanstaande jaar zal voor Z. K. H. den Prins Regent een nieuw paleis worden gebouwd. De grond, waarop thans Bukkingham-house staat, is daartoe uitgekozen. Het nieuwe paleis zal zeer prachtig zijn en drie façades hebben, voor twee van welke terrassen, even als die van Windsor, zullen worden aangelegd. Men rekent, dat het paleis 7 millioenen sterlings zal kosten, doch daar de Prins Regent zwarigheid maakt, om deze som van het Parlement te vragen, meent men, dat een gedeelte van de eigendommen van de Kroon zal worden verkocht, ten einde dezelve te vinden.

Het aantal personen, welke verzocht hebben, om naar de Kaap de Goede Hoop te worden getransporteerd, is zoo groot, dat de regering bekend heeft doen maken, dat dit jaar geene kolonisten meer kunnen worden aangenomen.

De berigten uit Kadix, heden ontvangen, van den 16 October, melden dat de geneesheeren den vorigen dag verklaard hadden, dat de ziekte begon af te nemen. Het aantal zieken beliep echter destijds meer dan 12000, en dagelijks stierven er nog meer dan honderd menschen. De stad scheen ontvolkt en de haven verlaten. Men had er gedurende eenige dagen eene zware hitte ondervonden. In Sevilie scheen men de ziekte meester te zullen blijven.

Dezer dagen zijn weder verscheidene loyale adressen, uit onderscheidene deelen des Rijks, aan den Prins Regent ingeleverd. — Aan den anderen kant gaat men voort met het houden van volksvergaderingen, ter instandhouding van de constitutie en ter bevordering eener Parlementaire hervorming. De vergadering in Straffordshire gehouden, tot het nemen van resolutien, tot behoud der constitutie, werd, ten minsten door 25000 menschen bijgewoond, doch alles liep aldaar zeer rustig en geregeld af. Te Glasgow en Paisley, in Schotland, hebben de hervormers vergaderingen gehouden, ter bevordering hunner oogmerken. Bij de eerstgenoemde waren, ten minsten de dagbladen verzekeren zulks, 30,000 menschen, waaronder vele vrouwen en kinderen. Het ontbrak aan geene vlaggen, vrijheidsmutsen enz.; men maakte muziek en zong oude schotsche liederen, doch alles liep vrij rustig af. De gewapende magt was in groot aantal verzameld, doch heeft zich niet behoeven te vertoonen. Men kan echter thans niet meer ontveinzen, dat een groot aantal lieden, welke zich onder deze ontzaggelijke menigte bevonden, met pistolen gewapend was. — Ook in Paisley was de menigte overgroot. Een aantal der aanwezigen was met pistolen en alle de radicalen waren met kneppels gewapend. Men meldt van daar, dat de hervormers in de daad zich onthouden van sterken drank, thee, suiker, tabak en andere zwaar belaste voorwerpen, zoodanig, dat vele kleine winkels en openbare huizen er zeer door lijden. — In Manchester hebben eenige iersche arbeiders drie personen, welke als buitengewone konstapels hadden dienst gedaan, te lijf gewild; doch zij hebben allen de glazen van derzelver woningen ingesmeten en zijn, voor dat de gewapende magt aankwam, uit een gegaan. — Latere berigten melden, dat de arbeiders weder hunne werkzaamheden beginnen te hervatten en dat men geene vrees behoeft te voeden, dat er verdere volksvergaderingen in Manchester zullen worden gehouden. Men verneemt met veel genoegen, dat de handel, aldaar zoo wel, als in Liverpool, weder eenigermate begint toe te nemen. — Bij Manchester wordt thans eene kazerne voor 3000 man gebouwd; dezer dagen zijn er 10 veldstukken in de nabijheid dier stad aangekomen.

Berigten uit Noord-Amerika, van den 29 melden, dat de gele koorts in Baltimore met verdubbelde woede blijft voortduren en ook in Nieuw Orleans is uitgebroken; de koorts was aldaar kwaadaardiger dan te voren en men vreesde, dat zij, daar sommige schepen reeds besmet waren, de grootste verwoestingen zoude aanrigten. In Augustus heeft het te Nieuw Orleans geweldig gestormd. Vele huizen zijn om verre geraakt en men meldt, dat meer dan honderd personen er het leven bij zouden hebben ingeschoten.

De amerikaansche papieren melden, dat de zoo veel geruchts gemaakt hebbende expeditie van Margarita, welke bij Barcelona geland is en niet alleen Cumana, maar zelfs Caraccas zoude hebben vermeesterd, geheel en al is mislukt. De schepen der Insurgenten hebben zich moeten verwijderen en de troepen aan zich zelve moeten overlaten, zoodanig, dat de laatstgenoemde van alle zijden door de Koningsgezinden zijn aangetast en uit een gedreven. Men verlangt deswegens nadere bijzonderheden te vernemen, te meer, daar het nu blijkt, dat de zoogenaamde Generaal *English*, de bevelhebber der expeditie, het in de britsche armee niet verder had gebragt dan tot klerk bij de administratie; weshalve van dezelve even weinig te wachten was, dan van die van *M'Gregor*.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL, *den 4den November.*

Het is niet onbelangrijk ter kennisse der inwoners van dit Koningrijk te brengen, tot welk een punt de wijngaardeniers van het Groothertogdom Luxemburg, wier aantal bijna 4000 beloopt, de opbrengst verhoogd hebben van een voortbrengsel; dat voor ons van zulk een wezenlijk gewigt is, en aan ons land ontbrak. Er zijn gebleken te zijn 85 000 hectoliters wijn, en 150,000 hectoliters vruchten, geschikt om er brandewijn van te stoken. De toeneming van het debiet dier belangrijke producten kan niet uitblijven, wanneer dezelve meer bekend zullen zijn, inzonderheid de wijnen, welke een bijzonder voordeel hebben van niet te kunnen vervalscht worden, het geen anderzins tegenwoordig maar al te zeer in gebruik is.

(*Amsterd. Courant.*

DUITSCHLAND.

HAMBURG, *den 4den November.*

Te Weenen zijn in het laatst der vorige maand mede verscheidene personen gearresteerd. Het waren gouverneurs in aanzienlijke huizen en meestal Zwitsers van geboorte.

De landdag in Mecklenburg-Schwerin zal den eersten December te Sternberg geopend worden.

De aardbeving van den 31sten Augustus in Noorwegen, is, den 2den en 3den September, door nieuwe schuddingen gevolgd. Die van eerstgemelden dag was in het kerspel Stalidalen op sommige plaatsen zoo sterk, dat muren ingestort zijn.

STUTGARD, *den 29sten October.*

Gisteren is hier, met veel plegtigheid, het feest der constitutie gevierd, hetwelk, door eigene overeenstemming, op den 28sten bepaald was. In den ochtend zijn in alle de kerken dankzeggingen tot den hemel opgezonden. Het overige van den dag werd toegewijd aan werken van liefdadigheid en vermakelijkheden. Men heeft de armen in de vreugde van dit feest doen deelen en er zijn rijkelijke inzamelingen gedaan ten behoeve van de zulken, die door brand geleden hebben. Des avonds was er bal in het museum. De Koning heeft in een onzer hôtels de jonge lieden doen onthalen, die zijn rijtuig, op den dag zijner terugkomst hadden getrokken, zoo wel als hen, die, te dier gelegenheid flambouwen droegen.

MENTZ, *den 28sten October.*

De Heer *van Bar*, commissaris van Hannover bij de centrale commissie van onderzoek, is hier aangekomen. Morgen worden die van Pruissen en van Beijeren verwacht. Wat die van het Groot-Hertogdom Hesse en het Hertogdom Nassau betreft, deze zijn zoo nabij, dat zij ieder oogenblik hier kunnen zijn; alsdan zal de geheele commissie zich hier bevinden.

FRANKFORT, *den 30sten October.*

Naar men verneemt, zullen in Rusland, zoodra zulks mogelijk is, binnenslands de noodige inrigtingen gemaakt worden, tot het aanleggen van nieuwe kolonien, welke aan de alsdan van buitenslands komende kolonisten zullen aangewezen worden. Tot heden heeft men, vooral langs de Zwarte Zee, nieuwe kolonien opgerigt, en alzoo in die streken, waar van de volksverhuizingen voorheen naar Europa kwamen, het oude Oostersche Romeinsche rijk na eenen langen strijd omstorteden en het Westersche rijk verzwakten. Deze streken sedert dien tijd onbewoond geworden, schijnen thans bestemd om tot verblijf voor nieuwe volken te dienen. De Russen, Armeniers, Grieken, Italianen en de Franschen, zetten zich aldaar als koop- en handwerkslieden neder, terwijl de landbouw voornamelijk door de Russen, Duitschers, Tartaren en Grieken verrigt wordt. Aldus vertoont zich aldaar een nieuw volk, uit Europeanen en inwoners van Azie bestaande. De eerste kolonisten zijn aldaar op uitnoodiging van Keizerin *Katharina II*, in het jaar 1762 aangekomen. In den beginne gaf men aan de kolonisten meer land, dan zij bebouwen konden, doch daarna is men met meer overleg te werk gegaan. Alle kolonisten genieten er volkomen vrijheid van geweten, geene vroegere staatkundige gevoelens lijden vervolging, ieder kan zijne vorige zeden en gewoonten behouden, en tot burgerlijke en militaire ambten geraken. Men behoeft in de Zuid-Russische kolonien, den grond door moeijelijke omhakkingen van bosschen, niet ter bebouwing geschikt te maken, even als in Noord-Amerika, alzoo de door lange rust vruchtbaar gemaakte aarde aldaar verscheiden jaren lang, zonder eenige bemesting, de rijkste oogsten voortbrengt. De rivieren de Bug, de Dnieper, de Dniester, de Don en derzelver bijvloeden verligten het vervoer der overvloedige voortbrengsels des gronds. Zelfs ingevalle een oorlog van Rusland aan de zeezijde den handel stremde, zoo blijft voor de kolonisten de binnenlandsche handel nog overig, en laat hun, uitgezonderd in een oorlog van Rusland met de Porte, den handel naar de Middellandsche zee vrij. In vorige dagen werd er door de Grieken en de Genuezen, op de geheele westkust der Zwarte zee een sterke handel gedreven en de bevolking der kust was toenmaals veel grooter dan thans. Doch op de oostkust woonden daarentegen tot op onzen tijd Nomadische volkeren, en nog wel zeer diep landwaarts in, welke voormaals Scijten, en in onzen tijd, Tartaren of Kozakken genaamd worden. Deze bedreven vele rooverijen, en begaven zich nu onder de bescherming der Porte, dan onder die van Rusland of Polen, zonder aan eene dezer mogendheden volkomen onderworpen te zijn. Toen de Krim onder Rusland kwam, werd het lot van de nakomelingen der Grieken en Genuezen beter, en het getal der Tartaren, die zich reeds vroeger met den landbouw bezig hielden, vermeerderde. Van toen af werden deze kusten met kolonisten uit onderscheiden landen bevolkt, en niet alleen werd de landbouw voortgezet, maar de handel met alle mogendheden gedreven, welke nog dagelijks toeneemt. De aanzienlijkste koopstad is Odessa, die de Generaal *Ribas* tot dat einde heeft uitgekozen, niettegenstaande dezelve niet van goed water voorzien is, en eene slechte reede heeft. De lucht is er echter gezond en de plaats voor den handel zeer geschikt. Cherson en Rickolajew werden vroeger door hem tot handelhavens ingerigt. Te Odessa alleen werden in het jaar 1816 voor omtrent 50 millioenen roebels aan goederen uitgevoerd. Men is thans voornemens eene waterleiding door Odessa aan te leggen. De Dniester zal weldra door een kanaal in den Liman, welke bij Odessa loopt, stroomen, en alsdan zal Odessa eene voortreffelijke haven hebben. Onder de kolonisten, die te Odessa wonen, munten de Bulgaren zoo wegens hunne vlijt, als spaarzaamheid boven anderen uit. De Swabische kolonisten zijn minder wel geslaagd, en vele zijn bedienden bij andere kolonisten geworden. De Mecklenburgers die de oever van de Tacmack bewonen, zijn gelukkiger en thans welgezetene inwoners. Deze waren bij hunne komst ook niet van alles ontbloot, en kochten boven het hun toegewezene gedeelte gronds, veel land, de Dissatine tegen 7 à 8 roebels; terwijl de Zwabensche kolonisten geheel arm waren. Nabij de Taganrock hebben de Mecklenburgers zeer bloeijende kolonien; bergstroomen scheiden hen van de Pruissische Mennonieten, welke zich in 1801, aldaar nederzetteden, vermits men hen in Pruissen tot den militairen dienst noodzaakte. Vijftien wersten van daar vindt men de kolonien der Nogaische Tartaren, welke, van zwervende horden, thans in landbouwers veranderd zijn. Om het vervoer der voortbrengselen hunner landen ter verkoop gemakkelijk te maken, zal men thans eene haven aan den mond van den Nogaisk of Oubitschneivloed aanleggen, welke in de zee van Azof valt. De landplaag in de Krim zijn de steeds met sneeuw verzeld gaande orkanen, waardoor men verpligt is voor het vee schuren of hokken te hebben. De boomen kunnen wegens de buitengewone menigte hazen niet dan in afgeperkte tuinen aangekweekt worden. Goede straatwegen ontbreken tot nog toe in de Krim, als ook bruggen en kanalen. De Grieken hebben zich vooral in den vrede van 1775 in de Krim met den landbouw bezig gehouden. Vele hunner streden onder de Russische vanen in den Archipel, en daar zij verzekerd waren, dat er voor hen geene amnestie in het Ottomansche vaderland bestond, zoo gaf de Russische kroon hun landerijen op de kusten van de Zwarte Zee. Hun vee is slecht, doch zij geven zich geene moeite om hetzelve te veredelen, en even zoo is het met den akkerbouw bij hen gelegen. Hoe digter met

(*Het vervolg in het Bijvoegsel.*)

BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den 27ſten* MEI, 1820.

(Vervolg der Courant.

nabij Taganrog komt, des te duurder is het land. In de nabijheid de haven geldt de disſatine land 70 à 100 roebels. In het jaar 1817 vertrokken er 1391 ſchepen naar Konſtantinopel en verder, en de uitvoer overtrof den invoer ter waarde van 9,301,053 roebels. De hoofdplaats der Armeniſche kolonien is Nackhitchevane, in het gouvernement Eckatermoslow, 56 wersten van Taganrog aan den regter oever van den Don. In het jaar 1780 liet de Keizerin *Katharina de Eerſte* 1900 familiën zich aldaar nederzetten; thans zijn de Armeniërs veel talrijker. Zij zijn goede bouwlieden en vele drijven ſterken handel met de aangrenzende volken. Hunne markten zijn daardoor ſteeds met waren van buitenlands rijkelijk voorzien. Hunne zijde- en hennipbouw is zeer aanzienlijk, als ook hunne brandewijnbranderijen en leer-touwerijen. Aan den oever van de Acksai, welke in den Don ſtroomt, ligt de in het jaar 1816 aangelegde hoofdſtad der Kozakken Tscherkask. Deze ſtreek is zeer gezond en vrij van overſtroomingen, die op vele ſtreken aan den Don plaats hebben, en de lucht ongezond maken. In deze vruchtbare landſtreek kost een pond vleesch ſlechts 10 penningen en 33 ponden roggemeel 6 grosſen. Hunne ſchapen zijn zeer veredeld, en hun hoornvee beter dan dat der Tartaren en Mennonieten. De Kozakken bouwen hunne huizen van dennenhout, en een overdekte galerij omringt hunne huizen. De wijnſtok tiert zeer goed op de oevers van den Don, doch des winters moet men denzelven met aarde en hooi bedekken. De Kalmukken, in het gouvernement Astrakan, leven als Nomaden en zijn rijk in kameelen, paarden, runderen en ſchapen. Het ſpel maakt deze menſchen arm, en dikwijls bedienden der Rusſen. Aan de oevers van de Kouma, welke in den Caucasus ontſpringt, vindt men landgoederen, welke aan de Rusſen of Armeniërs toebehooren. Nergens leeft men goedkooper dan aan den voet van den Caucaſus. Het pond brood kost 3 copekken, en het pond vleesch 5 á 6 copekken. De landbouw is aldaar, wegens de plunderingen der Caucaſiſche bergvolken, niet zeer bloeijende.

(Amsterd. Courant.

FRANKFORT, *den 4 November.*

De heer *Granow*, welke door Z. M. den Koning van Pruisſen benoemd is, om zitting te nemen in de centrale commisſie van Mentz, is gisteren alhier gepasſeerd, ten einde zich naar de plaats zijner beſtemming te begeven; hij wordt verzeld door den Referendaris *Dambach*. Men verzekert, dat de oostenrijkſche Staatsminister *von Wesſenberg*, aangezocht zoude zijn, om zich aan het hoofd van gezegde commisſie te ſtellen, doch dat hij daarin zwarigheden heeft gevonden. Men kan niet ontkennen, dat de openbare opinie zich meer en meer tegen de commisſie verklaart. In Mentz zelfs moet dit blijken. Een perſoon, als Secretaris bij de commisſie aangeſteld, heeft zich van dezen post ontdaan en is tot zijnent terug gekeerd, uit hoofde, zoo men verzekert, hij in 't openbaar duidelijk ondervond, dat iederen hem ſchuwde, alleen, om, dat hij tot de gezegde commisſie behoorde.

Men ſpreekt van eenen bekenden pruisſiſchen Generaal, welke in de correspondentie van den Hoogleeraar *Görres* gecompromitteerd zoude zijn, en uit dien hoofde Berlijn zoude hebben verlaten.

De afgevaardigden van de duitſche protestantſche Vorsten hebben, volgens berigten uit Rome van den 20ſten, afſcheid van den Heiligen Vader genomen en gemelde hoofdſtad verlaten. Men verzekerde, dat zij geenzins het oogmerk hunner zending hadden kunnen bereiken.

BOTZEN, *(Tijrol) den 15den October.*

Men heeft alhier met eenen goeden uitſlag beproefd om de rijst van de bergen van China in onze ſtreken aan te kweeken, het geen op drooge en hooge landen volkomen gelukt is, alwaar één korrel omtrent duizend korrels heeft voortgebragt. Indien men ſlaagt om deze voedende plant op onze bergen te acclimateren, alwaar haar aanbouw het nadeel niet kan hebben, als in Italie, om de lucht ongezond te maken, zal dit een onwaardeerbaar voordeel voor Tijrol worden, alwaar nog landen onbebouwd liggen, en alwaar de landbouw het zweet van den landman ſlecht beloont, zoo dat de bewoners in onvruchtbaare jaren altijd met hongersnood te kampen hebben. Men heeft de eerste granen van deze overheerlijke plant, ter aankweeking op onze bergen, te danken aan den Graaf *van Chotek*. De landbouwers hebben, niettegenſtaande de moeijelijkheden welke daaraan verbonden waren, alle mogelijke zorg in het aankweeken van dezelve aangewend, en hoewel men eerst den 8ſten Mei jl. de granen in den grond heeft kunnen brengen, hadden dezelve reeds den 24ſten Julij 14 a 15 duimen hoogte bereikt, en telde men aan elke derzelve 6 tot 12 halmen. Twee der planten, welke op de vlakte het meest aan de zon blootgeſteld waren, en aldus het eerſt tot rijpheid gekomen zijn, gaven 150 korrels van eene buitengewone kwaliteit en zelfs beter dan die uit China gekomen zijn, en 447 korrels, die nog niet rijp zijn geworden. De andere planten beloven ook eene spoedige rijpheid en een grooter getal korrels. De gevolgen van deze eerſte proef zullen van het grootſte belang voor dit land zijn, alwaar de landlieden zonder twijfel al hunne zorg in het werk zullen ſtellen, om deze bouwing tot de grootſte volmaaktheid te brengen.

MENGELINGEN.

Onder de veelvuldige oorzaken die tot eene meerdere verſpreiding van kennis in den tegenwoordigen tijd hebben bijgedragen, ſchijnt geene van meerder gewigt te zijn, als de algemeenerwording van de onderſcheiden nieuwspapieren. Een oppervlakkig waarnemer zal welligt over deze ſtelling lachen, wanneer hij bedenkt, hoe weinig kennis in het zamenſtellen van sommige wordt ten toon geſpreidt, welke vooroordeelen in de leiding van anderen heerſchen, hoe dit middel tot verbreiding van partijzuchtige ſtellingen wordt gebezigd, en eindelijk zal hij zich verwonderen, hoe in allen gevalle een nieuwspapier in den reuk zoude kunnen komen zoo beduidend tot vermeerdering van kennis medetewerken.

Waar is echter, om ons met de bewijzen voor het groote nut der nieuwspapieren niet verder in te laten, waar is het goed dat niet soms in kwaad wordt verkeerd! Overmaat van vrijheid ſlaat tot ongebondenheid over en de nuttigſte ſpijzen verkeert de overdaad in doodelijk vergift.

Het is bekend, hoedanig binnen weinige jaren de dagbladen zich vermeerderd hebben en hoe zich dezelven in even die maat meer en meer hebben verbeterd. Mededingers wekken de eerzucht op, en diegenen welke hoopen, dat hun werk zal gelezen en hunne moeite beloond zal worden, zoeken hetzelve te doen uitblinken door zuiverheid van taal en door de nieuwheid der berigten.

Omſtreeks vijftig jaren geleden waren het de geleerden, de rijken en meestal de lediggangers die de nieuwspapieren lazen. Thans zijn menſchen van allen rang in de maatſchappij ijverige lezers van dezelven. Echter te dikwijls nemen de lezers zonder verder onderzoek de ſtellingen aan, hun voorgedragen wordende en houden dezelven dan voor orakelſpreuken. Dit is buiten twijfel een ongeluk, dan het wordt veelal weggenomen door de tegenſtrijdige meningen van andere dagbladſchrijvers, en waarheid wint toch in het algemeen bij het vergelijken van onderſcheidene meningen en doet het gezonde verſtand de gouden middenweg tusſchen de eindpunten kiezen.

Het is gevaarlijk voor diegenen welke enkel één nieuwsblad lezen, wanneer hetzelve tot een middel wordt gebezigd de gebeurtenisſen van den tijd uit een valſch daglicht te beſchouwen of vooroordeelen ſtaande te houden. Aan de andere zijde is een nieuwspapier naar juiste grondbeginzels geſchreven wordende, een heerlijk middel om goed onder de menigte te ſtichten, die toch nimmer voor zich zelf denkt en naar oude gewoonte de mening volgt, welke haar dagelijks wordt daargeboden. Vooral op het land ſticht een goed nieuwspapier het meeste nut. Aldaar ontbreken vele inrigtingen tot verbreiding van kennis, wier plaats meestal de periodieke geſchriften uitvullen.

Hiervan ontſpringt dan het gewigt van nieuwsbladen, welke de beide groote ontwerpen, verlichting en verbetering in het oog houden. En hieruit is ook blijkbaar hoe groote ſchade aangerigt wordt, door de pogingen dergenen, welke ſtellingen verbreiden, onbeſtaanbaar met het welzijn der maatſchappij.

Omtrent het doel der nieuwspapieren is reeds genoeg gezegd. Hunne algemeene ſtrekking is, zoo wij hoopen, ten goede en er wordt toch door dezelven in het algemeen veel meer nut geſticht, als door enkelen ſchade wordt veroorzaakt. Zelfs de ſlechtſten verspreiden in een of ander opzigt kennis en wetenſchap. Zij wekken de weetlust op, door dagelijkſche berigten uit alle deelen der wereld medetedeelen en de goede en kwade hoedanigheden van andere natien openleggende, nemen zij dwaze vooroordeelen weg, of ſterken eenen teregt opgevatten afkeer. Zij deelen nuttige ontdekkingen mede, die anderzins zouden hebben verloren gegaan, of zich tot ééne plaats zouden hebben bepaald, zij deelen ons verhalen mede, die of onze bewondering opwekken, of onze afkeuring verdienen, en leeren door voorbeelden en berispingen. Zij verbeteren den ſmaak en doen ongerijmdheden afſchaffen. Zelfs den ſtoutmoedigſten dwingen zij, de openlijke mening te ontzien en den woesten ſnoodaard houden zij van menige ſchanddaad af, door de vrees van een voorwerp der openbare verachting te zullen worden. In het kort, de vrijheid zoowel des volks als der bijzondere perſonen is in een zekere zin hunner zorg aanbetrouwd.

Aldus verſchijnen in het oog van den wijsgeer de dagelijkſche bezigheden van menſchen, die op zich zelf meestal geenen hoogen trap van geleerdheid bereikt hebben, toch in eenen hoogen graad nuttig voor het algemeen welzijn en vatbaar voor eenen grooteren invloed op het menschdom, dan misſchien de wijsheid van eenen Plato en Socrates.

Mogen dan de dagbladſchrijvers hunne waarde gevoelen en zich nimmer laten verleiden dwaalleringen voortteplanten, den onwaardigen voorſtaan en de banden van godsdienst en maatſchappelijke orde, waarin het geluk der menschheid beſtaat, te helpen ontknoopen.

Het debiet van de nieuwspapieren in Engeland verſchilt van 750 tot 4000 exemplaren. Dezelven geven beſtaan aan een groot getal perſonen, als correspondenten, inzamelaars van nieuws, redacteuren, overzetters, zetters, drukkers enz. De eerſte onkosten van een opterigten dagblad bedragen van 2000 tot 5000 ponden ſterling. Het voordeel dat dezelven, vooral die een groot debiet hebben, opleveren is zeer groot. Behalve den verkoop en de gewone advertenties geven nog het plaatſen van aan bijzondere perſonen aangename ſtukken, van grappen en windmakerijen, verhalen van procesſen, berispingen, als ook het *niet-plaatſen* van ſtukken, waarbij iemand belang heeft enz., een groot voordeel aan de eigenaren. Van nieuwspapieren des morgens uitkomende *(Morning-papers)* worden in Londen omtrent 12000 exemplaren geſleten. Van des avonds uitkomende *(Evening Papers)* 10,000 en van andere dagelijkſche papieren omtrent 18000. Van de zondags- en van andere weekbladen, omtrent 46000. In het geheel de verbazende ſom van 220,000 exemplaren in de week, welke den eigenaren voor den verkoop opbrengen 5800 ponden ſterlingen en voor advertenties enz. 2200 ponden ſterling; waarvan het gouvernement 4000 ponden trekt, 1000 ponden ſterling wint voor de eigenaren is, en de rest een perſoneel van omtrent 800 menſchen en de onkosten betaald.

Wanneer men bij deze Londenſche papieren 250,000 exemplaren van dagbladen in de provincien uitkomende telt, welk een denkbeeld geeft dit niet van de werkzaamheid en den invloed der pers in Groot-brittanie.

Vóór de vrijwording der Vereenigde Staten van Noord-Amerika waren aldaar niet meer als negen nieuwspapieren. In het jaar 1810 beſtonden er reeds 360 en in Mei 1817 werden dezelve op 500 geſchat, afleverende 250,000 exemplaren wekelijks en dus in het jaar een getal van 25 millioenen nieuwsbladen.

(Calcutta Journal.

Vertelling, uit den mond van een inlander overgenomen.

Omtrent vier maanden geleden, toen de rijst zoo duur was, ſtuurde een Javaan uit de kampong Jampan, aan de zuidkust van het eiland *(in de Preanger Regentſchappen, waarſchijnlijk)* zijne beide zoontjes in het bosch, om door den tijger opgegeten te worden. (Dit is, hoe wreed en wonderlijk het ook voorkomen moge, volgens mijnen zegsman, onder de Javanen bij diergelijke gelegenheden in 't geheel niet ongewoon.) Een ander Javaan kwam toevallig de ſtreek door, waar de knaapjes ronddoolden, en vond den eenen op den weg. Hij wilde denzelven medenemen, dan deze verzettede zich daartegen en ſchreide om zijnen broeder. De Javaan hem daarop vragende, " waar is u broertje" bekwam tot antwoord, " hij ſpeelt ginder

met den tijger." Nieuwsgierigheid en het schreijen van den kleinen haalden den Javaan over, om aan deszelfs verlangen, zijnen broeder te roepen, toetegeven. Hij volgde hem voorzigtig en zag wezenlijk boschwaarts in eenen tijger met het ander jongetje spelen, die op het roepen van zijnen broeder, "kom bij mij" tegen den tijger zeide "*matjan* laat mij thu gaan" waarop de tijger het kind ongehinderd liet vertrekken. De Javaan, die nog te eten had, nam daarop de beide kinderen met zich, met het voornemen dezelve optevoeden.

De man die het mij vertelde, voegde er bij, hij meende gehoord te hebben, dat de vader van de kinderen in hechtenis was genomen, en die dood, hoe onverschillig hij ook anders over het geval sprak, toch aan, dat de daad als slecht werd aangemerkt. Op mijne uitroepingen over de ijsselijkheid van het gebeurde, merkte hij echter koeltjes aan, "wat zal men doen mijn heer als de rijst zoo duur is."

Deze vertelling, die waarschijnlijk louter verdichtsel is, kan echter het nut hebben om iemand die daartoe gelegenheid heeft, tot verdere nasporingen omtrent dit punt te leiden.

C.

HET LEVEN.

Ja, het aanzijn heeft zijn waarde,
Wie erkent het niet gereed?
't Is gewis niet alles leed.
'k Weet geen beter ding op aarde.
Eten, drinken, slaap, vermaak,
Wat een aangename zaak!

Hoort niet, Vrienden, naar het praten
Van een' Dichterlijken grijs,
Bij zijn hoofd- en lendepijn.
Wie wou zoo het leven haten!
't Is maar, dat hij altijd suft,
In zijn nachtjapon vermuft.

Zeker, 't is een groot genoegen,
Om een schamel mondvol brood,
Om een teugjen uit de sloot,
Ziel en lichaam af te zwoegen,
En te koopen voor zijn bloed,
Wat de veldmuis kostloos voedt.

ô Hoe smaakt het, van zijn leven
Steeds een vierde weg te geven
Aan een werkelooze nacht,
Die uw uitgeputte leden,
Moê van louter nutloosheden,
Moet herstellen in hun kracht!

ô Hoe zoet is 't, in het razen
Van een menigte van dwazen
Om te zwieren zonder rust,
En je nietigheên te deelen
Die hun kinderzinnen streelen
Met geveinsde hartelust!

ô Hoe fraai is 't, meê te lachen,
Als zij, om uw bijval prachen
Voor een ongezouten klap!
Meê te praten, meê te loopen,
En zijn vrijheid niet te koopen
Dan met aller vijandschap!

ô Hoe schoon de gangbre logen
(Spijt gevoel, verstand, en oogen)
Meê te huldigen voor waar!
Met de blinden die u mennen,
In de diepe gracht te rennen,
Tot onredbaar lijfsgevaar!

Ja, hoe moet het niet bekoren,
Uit hun mond een lof te hooren,
Die uw geest of braafheid hoont!
Of den wis en smaad te vreezen,
Van als dom te zijn verwezen,
Zoo gij u daar boven toont!

Zeker! wien het kan vermaken,
'k Gun hem, dat geluk te smaken;
Maar hij sta mij gunstig toe,
Dat ik al die fraaie dingen
In de doodkist wensch te ontspringen!
'k Ben ze vijftig jaar reeds moê.

DE VOLKSSTEM.

Eens, onder duizend andre snorren
Waar 't oude Rome smaak in had,
Beweep men dat het varkensknorren
Een groote lieflijkheid bezat.

Het krielde daar van vreemde snaken,
Wel geest- en vondrijk boven maat;
Maar toch, een varken na te maken
Was kunstig in den hoogsten graad.

Dit trok der fiere wareldwingers,
(In tabbaarts zelfs, met rood omstreept,)
Als werden zij met stalen vingers
Bij de ooren voor het Recht gesleept.

Daar stond dan 't volksspuik der Romeinen,
Net of geheel het wereldlot
(Ik wil vergrooten noch verkleinen,)
Moest hangen aan een marktboefs strot;

Doch was ooit de aandacht ingespannen
't Was éénmaal als een knorkunst twist,
Door Ridderschap noch Honderdmannen,
Maar vrije Volksstem, moest beslist.

Slechts twee dier Zwijnzangkunstenaren
Verschenen daar om proef te doen;
Doch de een, in 't guichelspel ervaren,
En de ander, als een Mof zoo groen.

Reeds lang won de eerste door zijn grappen
De gunst der vorstenburgerij,
En scheen, gelijk een God te stappen
In de uitgezochtste praalkleedij.

De tweede, van de ploeg gesprongen,
Trok 't oog door houding noch gewaad;
Maar stond gelijk een boeren jongen,
Die d' eersten maal zijn dorp verlaat.

Hij gluipt met de oogen, als verstolen;
Met scheefgebogen hals en stijf;
Den mond, wel half in 't kleed verscholen;
En de armen kruislings voor zijn lijf.

De kunstnaar knort. Met duizend handen
Klapt alles alles doof en stom;
En 't scheen, men smeet bij turftonnanden
Bravissimoos en bravoos om.

Zijn makker stond een poos verlegen
Haast echter knort het uit zijn borst,
Den guichelmeester wakker tegen,
En beter dan men hopen dorst.

Men hoort het. Alles slaat aan 't morren;
„ Weg (roept men), voort maar! weg met hem!
„ Die eerste, ja! dat heet ik knorren;
„ Maar dit gelijkt geen varkensstem!"

De poovre bloed haalt op die woorden,
Een levend varkentj' uit zijn kleed,
En toont hun, wiens geknor zij hoorden,
Terwijl hij 't in den oorlap beet.

„ Ziet daar (dus zegt hij), Kunstbeslechters,
„ Hoe juist, hoe wijs gij vonnis velt!"...
Erken nu 't domme volk voor rechters,
Gij die belang in waarheid stelt.

BILDERDIJK.

Bekendmaking.

DE resident van Batavia als daartoe gemagtigd, maakt bij deze bekend dat hij voornemens is, alhier te doen verkoopen:

Een partij Vogelnestjes, Tin, Koffij, goede Specerijen en *goede Rijst*;

dat op zaturdag den 13den mei daar mede een begin gemaakt, en op de volgende zaturdagen zal voortgegaan worden, tot zoo lange de ter verkoop geprojecteerde hoeveelheden van deze artikelen, geheel zullen zijn verkocht; dat bij diezelfde gelegenheid ook zal worden verpacht de vergunning van een Chinesche jonk om in den jare 1821 van *Emui* naar *Maccassar* te mogen varen; een en ander op zoodanige conditien, als ten dage der verkoopingen en verpachting, zullen worden bekend gemaakt, onder welke, speciaal *die* zijn ten aanzien van de vogelnestjes, die op twee maanden crediet, en de vergunning van een Chinesche jonk hier boven vermeld, die op een jaar crediet, zullen afgestaan worden, dan, wanneer de pachtschat hiertoe termen aanbied.

Iedere verkooping zal beginnen des morgens ten half negen ure, en zal plaats vinden voor de westzijdsche pakhuizen.

BATAVIA, *den 10den mei* 1820.

De resident van Batavia.

P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Advertentie.

NARIGTEN worden verlangd, zoo wel omtrent het overlijden, als ten aanzien der familie betrekkingen van *Jean Louis Dejacquespée*, geboren te *Parijs*, welke na te *Batavia* als winkelier of herbergier eenige jaren te hebben gewoond, aldaar moet zijn overleden. Een ieder die, aangaande deze persoon of zijne achtergelatene familie, eenige zekere berigten kan geven, wordt verzocht daar van mededeeling te willen doen aan

den resident van Batavia,

P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

BATAVIA, *den 19den mei* 1820.

Bekendmaking.

DE resident van Batavia is gemagtigd, om in deze residentie met de invordering van het slaven hoofdgeld een aanvang te maken, met den 1ste junij nu aanstaande, en de drie maanden binnen welke de betaling daarvan moet zijn afgelopen, voor dit jaar te rekenen als van dien dag te zijn ingegaan, hij geeft hier van bij deze kennis, en noodigt een ieder die zulks aangaat, om deze belasting binnen de hier voren vermelde tijd te betalen aan den ontvanger der middelen, welke te dien einde dagelijksch (zon- en feestdagen uitgezonderd) zal vaceren en aan wien men zal moeten vertonen, zo wel het bewijs der betaling voor vorige jaren, als de extracten uit het register van de slaven, voor zo verre deze bereids zijn geregistreerd; met herinnering, dat naarvolgens de bepalingen vastgesteld bij publicatie van den 15 mei 1812., de slaven, waarvoor het hoofd-geld op of binnen voorschreven tijd niet zal zijn voldaan, tot hun vrijdom geregtigd zijn.

BATAVIA, *den 24 mei* 1820.

De resident van Batavia.

P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Waarschouwing.

DE resident van Batavia is in ervaring gekomen dat sommige ingezetenen zich niet ontzien op eigen autoriteit bruggen over de Rivieren of andere wateren te leggen, steene hekken te zetten of waterleidingen te construeren: een en ander strijdig met de daaromtrent bestaande bepalingen.

De resident waarschouwd bij deze een ieder, geene werken van dien aart, hoe ook genaamt, te doen maken of repareren, zonder daartoe alvorens verlof gevraagd en bekomen te hebben.

BATAVIA, *den 24 mei* 1820.

De resident van Batavia.

P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Bekendmaking.

DE kommissie ter vereffening van sequestratie en curator gelden, bij de desolate boedelkamer overgebragt zijnde; zoo wordt mits deze, aan alle belanghebbenden kennis gegeven, dat, de desolate boedelkamer, voor het Stadhuis zal doen aanplakken bekendmakingen, van de op vonnissen door hun te doene uitbetalingen.

De Resident van Batavia,

P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Bekendmaking.

DE resident van Buitenzorg brengt mits deze ter kennis van de ingezetenen dezer residentie, dat, ingevolge resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade de dato 28sten april jl. no. 27, in den vervolge in de residentie voornoemd, geene andere dan goedgekeurde en behoorlijk geijkte maten en gewigten zullen mogen worden gebruikt; dat deze ijking zal geschieden in de maand junij van elk jaar, aanvang nemende met de maand junij aanstaande, overeenkomstig de bepalingen tot hiertoe voor de ijking in de residentie Batavia achtervolgd. Zullende daartoe door den hiermede belasten opziener *F. Magdenburg*, van primo junij aanstaande, dagelijks worden gevaceerd (de zon en feestdagen uitgesloten) aan zijne woning bij de gouvernements steenbakkerij alhier.

De resident voornd.

VAN HOGENDORP.

BUITENZORG, *den 18 mei* 1820.

Bekendmaking.

DE resident van Buitenzorg, als daartoe geautoriseerd bij besluit van Zijne Excellentie den Heere Gouverneur Generaal in Rade, de dato 11den april jl. nº. 28, zal ten zijnen overstaan op den 30sten dezer maand mei, in het locaal van het posthuis te Buitenzorg, publiek laten opveilen de pacht van de Tolbrug bij Gedongbadak, gerekend van primo juni tot ultimo december van het loopende jaar. De conditien zullen dagelijks, aan het residentie kantoor, en aan het gezegde posthuis bij den herbergier en opziener der posterijen *G. Cobb.n*, in de Nederlandsche, Chinesche en Maleische talen, ter bezigtiging liggen.

BUITENZORG, *den 16 mei 1820.*

De resident voornoemd,

VAN HOGENDORP.

Bekendmaking.

DE resident van Buitenzorg, brengt mits deze ter kennisse van de ingezetenen dezer residentie, dat, ingevolge art. 10 van het besluit van den Gouverneur Generaal in Rade, de dato 25sten november 1819 nº. 8, het middel, bekend onder de benaming van het oorgeld der paarden en de belasting op de rijtuigen, over den jare 1820, alhier, voor Gouvernements rekening zal worden geheven, daartoe in de aanstaande maand juni dagelijks (de dingsdagen en zondagen uitgesloten) op het kantoor der residentie zal worden gevaceerd, tot den ontvangst der opgaven en betaling van de belasting op de paarden en rijtuigen voor het loopende jaar.

BUITENZORG, *den 20 mei 1820.*

De resident voornoemd.

VAN HOGENDORP.

Bekendmaking.

WORDT geadverteert, dat van heden tot ultimo juni aanstaande; op het bureau der politie zal worden gevaceert, tot den ontvangst van de belasting van het oorgeld der paarden en dat der wagens, voor het lopende jaar, en een ieder uitgenoodigt daarvan betaling te doen.

SOURABAIJA, *den 20 mei 1820.*

De resident.

A. M. T. DE SALIS.

Advertentie.

DE kommissaris der marine zal, als daar toe bij besluit Zijner Excellentie den Heere Gouverneur Generaal d. d. 16 maart jl. no. 10 geauthoriseerd, op zaturdag den 10 juni aanstaande des morgens ten negen ure precies, ten overstaan van den onder kommissaris der marine op de equipage-werf alhier door Vendumeesteren publiek doen opveilen en verkoopen, de volgende kleedingstukken, als:

551 onderbroeken.
858 paren wolle kousen.
45 dito witte garen dito.
218 dito slobkousen.
3 karsaaij broeken.
6 blaauw lakensche broeken.
13 paren schoenen.
6 bonte hals doeken.
36 zeildoeken baatjes.
52 blaauw lakensche baatjes.
99 linne baatjes.
293 ledere petjes.
4 dito ransels.

BATAVIA, *den 23 mei 1820.*

De kommissaris der marine voornoemd.

MOOIJAART.

Advertentie.

DE hoofd-inspecteur van den waterstaat op het eiland Java, gedenkt, krachtens

autorisatie van Zijne Excellentie den Heere Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië, op Vrijdag den 2den juni eerstkomende, des morgens ten 9 ure, ten kantore en overstaan van den heere resident van Batavia, onder nadere approbatie publick aan de minsteischende uittebesteden:

1. Het repareren van *acht* houte bruggen in en buiten de stad Batavia.
2. Het vernieuwen van twee bruggen, nabij de Kampong Gaeap op de weg van Jaccatra naar de Sonthaar.
3. Het repareren van twee bruggen, boven Tana-abang, als mede het vernieuwen der leuning langs de westerweg.

Het bestek en conditien zal acht dagen voor de aanbesteeding, in de Hollandsche en Inlandsche talen ter lezing liggen ten kantore van den resident te Batavia, als mede van den ondergeteekende op Molenvliet en ten zijnen huize op Rijswijk, alwaar de noodige inlichting zal worden gegeven, en drie dagen voor de aanbesteeding des morgens van 7 tot 9 ure door de district opzieners van den waterstaat, aanwijzing in loco worden gedaan.

De hoofd-inspecteur voornd.

J. PEEREBOOM.

BATAVIA, *den 11 mei 1820.*

Bekendmaking.

WORDT aan het publiek bekend gemaakt, dat, ten einde aan de ouders en voogden welke zulks zouden verlangen, gelegenheid te verschaffen, om behalve het lagere onderwijs, ook aan derzelver kinderen en pupillen te doen genieten de voordeelen van het onderwijs in de Fransche taal en letterkunde, bepaald is geworden, dat in het locaal der lagere school van *Weltevreden*, gedurende den tijd dat aldaar geen lager onderwijs plaats vindt, en dus des middags van half twaalf tot één uren, door den daartoe benoemden onderwijzer, den Heere *Dides*, lessen in gemelde wetenschappen zullen worden gegeven, aan de zoodanige leerlingen dewelke zulks zullen verlangen, hetzij dezelve al dan niet bij gedachte school zijn ingeschreven; met dien verstande, dat voor ieder der eerstgemelden aan genoemden onderwijzer zal moeten worden betaald *tien* gulden per maand, buiten en behalve de gewone schoolgelden voor het lager onderwijs, terwijl voor die genen welke zulks niet genieten, *zestien* gulden zal moeten worden voldaan.

BATAVIA, *den 25 mei 1820.*

Namens de kommissie van onderwijs,

De secretaris bij dezelve,

VAN DER VINNE.

Post-kantoor te Batavia.

WORDT ter kennisse van het publiek gebragt, dat aan het Post-kantoor te Batavia pakketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Amsterdam en Engeland, (*waarvoor de paketten in het begin van juni zullen worden gesloten.*)	*Melpomene,*	Watt.
Rotterdam,	*Recoverij,*	W. Fortherleij.
Amerika,	*Ganges,*	R. Hooper.
Calcutta,	*Indian Trader,*	Ford.
Salem,	*Amerk. Nanncij-ann,*	Helnam.
Amerika,	*Orient,*	J. Gerdler.
Amsterdam,	*Brik Elisabeth,*	P. Freadwell.
Rotterdam,	*Ned. de jonge Anthonij,*	Azon Jacometti.
Antwerpen,	*Margaretha,*	Samson.

welke in lading liggen en in den loop dezer maand of in het begin der volgende maand zullen zeilen.

De brieven of pakketten uit de oostelijke districten kunnen ter verdere verzending onder adres van den postmeester aan de Post-kantoren te Samarang en Sourabaija, worden bezorgd.

Post-kantoor te BATAVIA, *den 26sten mei 1820.*

De postmeester te Batavia.

C. MUIJSKEN.

Wisselkours.

BATAVIA, *den 26sten mei 1820.*

Op Holland, 3-m. zigt, 52 *ƒ. H. Ct.* per *Sp. mat.*
Op Engeland, 3-m. zigt, 5 *schell.* per *dito.*
Op Bengalen, 1-m. zigt, 200 *sicca ropijen* per 100 *Sp. matten.*

*** HEDEN verloste van een zoon, de geliefde echtgenoote van

DE KOCK VAN LEUWEN, *kapt.*

WELTEVREDEN, *den 25 mei 1820.*

*** HEDEN verloste, zeer voorspoedig echter van een dood kind, zijnde eene dochter, de geliefde echtgenoote van

H. J. LUTJENS.

BATAVIA, *den 22 mei 1820.*

*** HEDEN verloste voorspoedig van een welgeschapen zoon, de huisvrouw van

J. H. MacGILLAVRIJ.

BATAVIA, *den 23 mei 1820.*

*** HEDEN nacht is zeer voorspoedig van eenen zoon bevallen, de geliefde huisvrouw van

H. J. DOMIS.

SAMARANG, *den 15 mei 1820.*

*** HEDEN verloste van eene welgeschapene dochter, de geliefde huisvrouw van

K. W. OHL.

Apotheker der 2de klasse.

SAMARANG, *den 19 mei 1820.*

*** Op den 17den dezer is voorspoedig van een zoon verlost, de geliefde echtgenoote van

DE ROCHEMONT.

Majoor der artillerie.

SOURABAIJA.

*** HEDEN overleed mijn geliefde echtgenoot *Paul van den Berg*, eerste luitenant in de koninklijke koloniale marine, in den ouderdom van 37 jaren. Alle die hem als vader en echtgenoot gekend hebben, zullen beseffen, wat ik en zijn dochtertje in hem verliezen. Geve hier van kennis aan vrienden en bekenden, verzoekende van rouwbeklag verschoond te blijven.

A. C. M. KRAAIJ.

wed. VAN DEN BERG.

SOURABAIJA, *den 25 april 1820.*

Advertentie.

ALLE die iets verschuldigd mogten zijn aan, ofte te vorderen hebben van, den boedel van wijlen op den 20sten april j. l. te Soebang in de residentie Krawang ab intestato overledenen heer *George Hutton Douglas*; gelieve daarvan betaling ofte opgave te doen; aan de door den ondergeteekende benoemde agenten in gemelden boedel *J. W. van Idsinga* en *A. Hartsinck*, te Wanaijassa, uiterlijk binnen zes weken na de plaatsing dezer.

De resident:

H. A. VAN DEN BROEK.

KRAWANG, *den 6 mei 1820.*

Advertentie.

ALLE die iets verschuldigd mogten zijn aan, ofte te vorderen hebben van den boedel van wijlen op den 3den dezer te Krawang ab intestato overledenen opziener der landelijke inkomsten, Baron *J. W. Gansnel*, genaamd *Tengnagel*, gelieven daarvan betaling ofte opgave te doen aan de door den ondergeteekende benoemde agenten in gemelden boedel *J. W. van Idsinga* en *A. Hartsinck* te Wanaijassa, uiterlijk binnen zes weken na de plaatsing dezer.

De resident,

H. A. VAN DEN BROEK.

KRAWANG, *den 6den mei 1820.*

Advertentie.

ALLE de geenen die iets te pretenderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den burger *Cornelis Robbert*, gelieve daar van opgave of betaling te doen binnen den tijd van zes weken van heden gerekend, aan den ondergeteekende agent der Samarangsche weeskamer.

W. E. BERKHOLST.

SOURABAIJA, *den 6 mei* 1820.

Advertentie.

ALLE degenen welke iets te pretenderen hebben van, of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen den heer *J. J. Reijnst*, gelieven zich te adresseeren binnen den tijd van 6 weeken bij

J. J. VOGELAAR, } *testamentaire*
J. F. LEPS, } *executeuren.*
A. FETMENGER, } *geassumeerde executeur.*

BATAVIA, *den 13 mei* 1820.

DE ondergeteekende maakt bij dezen bekend, dat hij tot meerdere bespoediging in de afdoening zijner zaken uit hoofde van zijn aanstaand vertrek, tot zijnen generalen gemagtigden heeft aangesteld den heer *J. G. Hartman.*

A. A. GOOSSENS.

BATAVIA *den 10 mei* 1820.

Advertentie.

AL degenen die iets te pretenderen hebben van, of schuldig zijn aan den boedel van wijlen den Wel-edel Gestrengen Heer *J. A. van Braam*, in leven Raad van Nederlandsch Indië, worden verzocht daarvan aan de ondergeteekende geassumeerde executeuren, voor ultimo juni aanstaande opgave en betaling te doen, ook worden degenen voor wien de overleedene zig als borg mogt hebben geinterponeerd, verzocht hiervan aan hun kennis te geven.

G. C. VAN RIJCK.
R. PREDIGER.

BATAVIA, *den 18 mei* 1820.

Advertentie.

AL diegenen, welken iets te pretenderen hebben van, of wel schuldig zijn aan den boedel van wijlen den alhier overleden heer *W. Bloem*, *Rz.* worden verzocht daarvan ten spoedigste aangifte of betaling te doen ter weeskamer alhier.

Op last van de weeskamer.

De secretaris.

N. A. HOLMBERG DE BECKFELD.

SAMARANG, *den 10 mei* 1820.

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Vendutien worden gehouden, als:

Op Maandag den 29sten mei

VOOR het negotie huis van de heer *L. Miero* staande aan de westzijde van de Groote rivier voor reekening van de heer *Polak* van beste madera, rijnsche en roode wijnen, brandewijn, zeltserwater sijroop, haring, sigaaren etc.

En precies om 11 uuren.

Voor reekening van de heer *L. Maas* de volgende goud en zilver werken, en onderscheidene slaven.

Zilverwerken.

4 Zilvere kerrijschotels wegende 371½ real.
1 Dito schenkbord „ 50 real en 36 R.
2 Dito do. „ 134 real.
8 Pleete kandelaars.
4 Dito do.

Manslaven:

September van Boegies bekwame koetzier rijd met vier paarden.
Moesa do. do. do.
Saptoe do. do. do.
Socka do. do. do.
Seneen van Makassar do. do.
Boegies van do. do. do.
Sidien van Batavia do. do.
Basta van Mandar do. en spreekt goed Fransch.
Anthonie van Timor bekwame zadelmaker.
Batjo van Boegies do.
Kando van Balij tuinjonge.
Letjong van do. do.
Correng van Boegies do.

Vrouwelijk.

Tidma van Bima naaister en huismeid.
Saijma van Boegies huismeid sambalmaakster etc.
Mieda van do. do. hoogzwanger en haar 2 kinder meijsjes *Boezoek* oud 4 jaare, en *Tija* oud 1 jaar.
Mia van Bima huismeid met haar zuigend kind.
Claressa van Mandhaar do. met haar 2 kindere meijsjes *Mica* oud 5 jaare en *Boezoek* oud 1 jaar.

Op dingsdag den 30sten mei.

VOOR het negotie huis van de heer *J. Hemmes* staande in de Lepelstraat van aarde en glas werken, speelkaarten, bitter, lakens, in zoorte Franse batisten, chitsen, witte en zwarte zijde kousen, liqeur-kelders, beste witte brande wijn in kisten van een dozijn, kinder speelgoed, zeven dozijnen nieuwe modische Soni houte stoelen en diverse negotie goederen meer.

Op woensdag den 31sten mei.

VOOR het negotie huis van de heeren *van Rijck*, *Prediger & Co.* staande in de binnen Nieuwpoort straat, van twee vriessche bullen, twee rijd paarden, champagne, madera en roode wijnen, bier in bottels, ansjovisch, tafel en thee serviessen, zwarte en witte mans en jongens hoeden, geborduurde dames kleederen, vrouwen en kinderen schoenen, zabels, jagt geweeren, pistoolen, 1 metaal stukje van ½ pond caliber en 2 dito draaij basſen van ½ pond ieder; eenige schilderijen, spiegels, scheeps octant, mans kleederen, nieuwe gemaakte dassen, buisjes, vesten, pantalons en onderbroeken, eenige ruw catoen of cappas en eenige potlood etc. etc.

En precies om 11 uuren.

De navolgende vastigheden als voor reekening van de heer *A. L. Deveer.*

No. 1. Zeeker erf bebouwd met een steene pedak met pannen gedekt staande en geleegen buiten desse Stadspoort Diest in de Chineese Campong of in het Westerveld het 5 deel van 't blok O. sub 205. gemerkt no. 71 en op de post van de deur gem. no. 88.

2. Zeeker erf bebouwd met een steene pedak met pannen gedekt, staande en geleegen buiten desse Stadspoort Diest in de Chineese Campong of in 't Westerveld het 5 deel van 't blok O. sub no. 205 gemerkt no. 72 op de post van de deur gem: no. 89.

3. Zeeker erf bebouwd met een steene huisje met pannen gedekt, staande en geleegen binnen deeze stad, aan de westzijde van de Groote-rivier in het blok C, sub no. 55.

Waar van de belendingen ten Vendukantoor te zien zijn.

Op donderdag den 1sten junij.

VOOR het negotie huis van wijlen de heer *J. Velthuijsen* staande op de Voorreij van extra fraaij schilderijen, goud en zilvere gallons, Brusselsche kant, winkel kasten met glaze deuren, fijne lijwaten, huismeubelen, alles volgens Catalogus, en voor rekening der geintresseerde twee goede huisjongens.

Advertentie.

Op maandag den 5den Juni 1820.—ZAL door Heeren Boedelmeesteren verkocht worden.

De navolgende vastigheden.—uit den boedel van *Adjie* en voor rekening van *Sarica.*

No. 1. Zeeker stukje thuin land geleegen buiten dese stad in 't westerveld het 2de deel van 't blok P. sub no. 223.

Uit den boedel van Nahoe, vrij mandrees.

2. Zeeker stukje laag en moerassig stukje grond waar op verscheide mahometaanse begraaf plaatsen, geleegen buiten dese stadspoort Utrecht in 't westerveld het 2de deel van het blok P. sub 120.

Uit den boedel van Dakman Cz.

3. Zeeker stukje thuin land bebouwd met een bamboese huisje met pannen gedekt staande en geleegen Zuidoostwaards buiten dese stad op Manga besar in 't westerveld het 1ste deel van 't blok M. sub no. 61.

Uit den boedel van den Javaan Harham.

4. Zeeker erf bebouwd met een pedak van steen, planken en bamboesen met pannen gedekt, benevens een bamboese pondok met adap gedekt, *Abdul Rachman.* toebehoorende staande en geleegen buiten deese stadspoort Rotterdam in 't oosterveld het 15de deel van het blok L. sub no. 31 en 32.

Uit den boedel van Mochamat Soeboer.

5. Zeeker erf bebouwd met een steene pedak met pannen gedekt, staande en geleegen wat buiten dese stadspoort Utrecht in 't westerveld 't 8ste deel van het blok P. sub no. 294.

Uit den boedel van Adjie Oesien.

6. Zeeker stuk thuin land geleegen omtrend drie uurengaans oostwaards buiten dese stad in het westerveld 't blok F. sub no. 70.

Uit den boedel van Mochamat Oesien, vrij boeginees.

7. Zeeker erf bebouwd met een steene pedak met pannen gedekt, staande en geleegen, omtrent een quart uurgaans Zuidwestwaards buiten dese stad tusschen de Overwaters gragt en de rivier Crocot in 't westerveld 't 6de deel van 't blok O. sub no. 282.

8. Zeeker erf bebouwd met een gedeelte van een bamboese huis met adap gedekt staande en geleegen wat buiten deese stadspoort Diest in het westerveld het 6de deel van 't blok O. sub no. 235.

Waar van de belendingen ten Vendukantoor te zien zijn.

Advertentie.

WORDT bij deze kennis gegeven, dat op den eersten van de maand juni aanstaande, voor het pakhuis van de heeren *Poulter & Grieve*, publieke vendutie zal worden gehouden, van de partikuliere Engelsche brik ALERT, zoo als dezelve nu is liggende in de rivier Kalimaas te Sourabaija.

Advertisement.

TO be sold on account of the underwriters, by public vendu, opposite the stores of Messrs. *Poulter & Grieve*, on the 1st proximo, the Brig ALERT, as she now lays in the river of Sourabaya.

Advertisement.

TO be sold by public auction, if not previously disposed of by private contract, AN EXCELLENT HOUSE, situated on the east-side of Great-river-street, fronting the river, the premises extending back to, and having a communication and entrance into the next street running parallel, comprising two or three good rooms for offices or counting-houses, and commodious godowns fit for the reception of any kind of goods, capable of containing about 10,000 piculs of coffee, that quantity having been deposited there at one time. For further particulars apply to Mr. *Dalton*, Great-river-street.

Uit de hand te koop

HET huis van den ondergeteekende, staande op de Tijgers-gracht, en komende uit in de Nieuwpoort-straat.

O. G. VAN DER KEER.

(*Het vervolg in het tweede Bijvoegsel.*)

TWEEDE BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, den 27sten MEI, 1820.

(*Vervolg van het Bijvoegsel.*)

Te huur.

TWEE huizen met dies stallingen staande in de Koestraat, te bevragen bij *de Haart.*

Te koop.

HET buitenverblijf *Ons Genoegen*, gelegen tusschen Meester-cornelis en Campong-malaijoe, te bevragen bij den eigenaar en bewoonder.

J. A. BEIJVANCK.

ONS GENOEGEN, *den* 20 *mei* 1820.

Te koop of te huur.

DE tuin, gelegen naast het residentie, toebehoorende aan

PARVÉ.

Advertisement.

TO be sold immediately, the British Ship BETSEY, burthen about 140 Tons, coppered, having 6 guns, and well found in stores. Was built on Java for Government in 1811-12, of the best timber, and is well adapted for the Coasting trade here or Bengal.

Apply to Messrs. *Miln, Haswell & Co.* Great-river-street, Agents for the Ship.

Advertentie.

IN het negotie-huis van *Leps & Fetmenger*, in de binnen Nieuwpoort-straat, zijn te bekomen de ondervolgende goederen als: enkelde en dubbelde muurstolpen, glaze ruiten, wijn en bier glazen, extra fijne lakens en kasemieren, flanelle, badlaken, iersch linnen, Marokko leder, ledere petjes, mans en kinder hoeden, schrijf- en post-papier, tafellakens, tafel serviesen, meubel beslag en garnituren voor rijtuigen, Engelsche potloden en pennen, sakkie, salade olie, madera, brandewijn, hammen, enz.

BAATVIA, *den* 18 *mei* 1820.

Te koop.

BIJ den ondergeteekende, Chinsura sigaren eerste soort.

JOHN ROWE.

Groote-rivier oostzijde.

Te koop.

IN juni te leveren onharige padie, de 200 bosfen voor ropijen 70,— adres op Tana-abang.

W. V. H. VAN RIEMSDIJK.

Te koop.

EEN bekwame kok, als mede een familie goede slaven, zijnde man, vrouw en zoon, te bevragen op 's Lands-drukkerij.

Advertentie.

TER lands drukkerij, zijn te bekomen Nederlandsche Staats-Almanakken voor 1819, tegen *f* 7 het exemplaar.

Te koop.

OP groot-Roea-malakka nº 18, goede hammen (westfaalsche)

Advertentie, Batavia 13 Maij 1820

DIE Tokouw op de Groote Rivier Nº. 45, is Verplaatst het 4de huis Verders Nº. 48, ten huis Van de Heer *Lis Micro*, Goederen als Volgd, Wijn, Jenéver, bier, Conjak brandwijn LeuQeuren Annezette Gedisteleurde Pepermend, Pruimedanten Cigaaren, Rook Vleesch, en andere Goederen meer

J. A. POLAK

JUST RECEIVED AND FOR SALE,

By A. L. FORESTIER & COMP.

5 PIPES SUPERIOR

HOLLAND'S GIN,

No. 9, Great-river-street.

Advertentie.

IN het negotie-huis van de heeren *Deans, Scott & Co.*, zijn te bekomen de volgende goederen, pas aangebragt van Calcutta, per het schip MERCURIJ, kapitein *Jordan*, als, goenij zakken en pauls, tarwe, zeep in kistjes, sigaren, hookah-tabak, buskruid in doosjes, brandewijn in bottels en vaten, bendy-zweepen, fijn zeildoek, kair kabels van 18, 16 en 14 duimen, zeilgaren, verwen en lijn-olie, smeer- en waskaarsen, ghee, spijkers in soorten, wit en bruin beschuit, koekepannen, en andere goederen meer.

BATAVIA, *den* 20 *mei* 1820.

Vracht en Passagie.

NAAR ROTTERDAM, met het nieuw gekoperd eiken Nederlandsch fregat-schip DE JONGE ANTHONIJ, kapitein *T. A. Jacometti*, te bevragen bij

COLVILLE, JUTTING & CO.

BATAVIA, *den* 24 *mei* 1820.

Freight or Passage,

THE NEW SHIP *INDIAN TRADER*,

Captain FORD,

for Madras & Calcutta

Will positively sail on or before the 15th of next month. Applications will be received by *Skelton & Co.*

BATAVIA, 11*th May* 1820.

Benoodigd.

EEN stuurman, adres bij *J. van Reenen & Co.*

Benoodigd.

WISSELS op Holland, bij *J. van Reenen & Co.*

BUITENGEWONE VERGADERING, in de societeit *de Harmonie*, te Rijswijk, op maandag den 29sten mei 1820, 's avonds ten half-zeven ure; wordende de oude en nieuwe leden geinviteerd, tot het aanhooren van eenige nadere mededelingen omtrent de Bals, enz.

SAMPSON, *secretaris.*

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL

TE WELTEVREDEN,

onder de zinspreuk

Ut desint vires, tamen est laudenda voluntas.

Nº. 9.

Op WOENSDAG, den 31*sten Mei* 1820.

Herkenning en Vergeving

OF DE

Geallieërde Troepen in Frankrijk,

Tooneelspel in twee bedrijven, naar het hoogduitsch van *Lembert.*

GEVOLGD VAN DE

Verwisseling,

Blijspel in een bedrijf, naar het hoogduitsch van *A. J. von Guttenberg.*

Men zal ten *zeven* ure des avonds beginnen; de deuren zullen niet voor *half zeven* ure geöpend worden.

De nog onafgehaalde *entrée-billetten* voor het derde trimestre, benevens de *vreemdelings-billetten*, zullen op den dag der representatie te bekomen zijn, des morgens van *acht* tot des middags *één* ure, ten huize van den heer *Muller* op Rijswijk, naast den heere resident.

Een ieder wordt verzocht bij het verlaten der zaal tusschen de bedrijven, zich van een contra-merkje te voorzien.

Wordt verzocht zoo veel mogelijk in het oprijden en doen stationeeren der rijtuigen deze orde te volgen:

Den weg van de brug van Noordwijk of de sluis af te komen, en langs den weg voorbij het paleis te Weltevreden loopende, weder heen te rijden.

De rijtuigen te doen staan langs gemelde weg in twee geregelde *files*, zoodanig, dat voor de circulatie in het midden derzelve, eene genoegzame ruimte overig is, alwaar geene rijtuigen zullen mogen stilstaan.

En na afloop, in het naar huis rijden, omgekeerd dezelfde wijze te volgen, als hierboven bij het komen is bepaald, voor zoo verre de woonplaatsen niet op Goenong-saharie zijn gelegen.

*** *NAARVOLGENS eene bepaling der Hooge Regering is de Bataviasche Courant vrij van postgeld verklaard. Daardoor een van de grootste hinderpalen der meerdere verspreiding van dezelve over Java weggenomen zijnde, zullen waarschijnlijk voor het aanstaande halve jaar velen die tot hiertoe op de Courant niet ingeteekend hadden, dit als nu wenschen te doen.*

Tot dit einde kan men zich schriftelijk aan den directeur van 's Lands drukkerij wenden en bij eene naauwkeurige opgave van naam en woonplaats, en den inteekenings prijs van f 20, vóór den 1sten juli voldoende, zich van eene geregelde toezending verzekerd houden.

*** TER LANDS DRUKKERIJ worden, voor gereede betaling, aan de inteekenaren afgeleverd de nummers 1 tot 10 inclusive van het STAATSBLAD VOOR 1820.

Het bedragen is *f* 4 : 10 : indisch.

TARIEF voor het drukwerk ter Lands-drukkerij.

1°. *Voor plaatsingen in de Courant, niet te bovengaande het getal van drie insertien,* één gulden indisch *per regel druk.* (*vijf woorden voor ééne regel, voorts alleen staande letters, sommen in cijfer en verkortingen voor één woord, en de laatste woorden altijd voor vijf te rekenen*)

2°. *Voor bekendmakingen buiten de Courant, het rondbrengen daaronder begrepen,* één gulden en vijftien stuivers *per regel druk.*

3°. *Voor katalogussen,* tien stuivers per nummer *of één gulden voor drie nummers, het rondbrengen daaronder begrepen.*

4°. *Voor chertepartijen, polissen van assurantie, circulaire brieven, prijs couranten, obligatien, koopbrieven, en ander werk in folio, een zijde druk,* vijftien guldens *voor de eerste honderd exemplaren, en* tien guldens *voor de volgende.*

5°. *Voor quarto en ander kleiner werk als kognossementen, uitnoodigings briefjes en dergelijke, een zijde druk,* acht guldens *voor de eerste honderd exemplaren, en* vijf guldens *voor de volgende.*

Alles echter met dien verstande, dat hieronder niet is begrepen het zegel, het welk art. 52 der ordonnancie op het klein zegel ten bedrage f ¼ voor stukken beneden de 10 regels, f ½ voor die van 10, en f 1 zonder onderscheid voor de stukken van 20 regels en daarboven voorschrijft; alsmede niet het papier, dat door de belanghebbenden moet worden geleverd.

De DADELIJKE BETALING *thans eene vereischte zijnde, wordt verzocht bij stukken voor den druk, vooral bij advertentien voor de courant het geld te voegen, waartoe het bovenstaande tarief alle gemakkelijkheid aanbiedt, behoevende men maar de woorden te tellen en door vijf te deelen, om de som der te betalende indische guldens te vinden, hierbij het zegel-geld voegende, hetwelk ¼ gulden voor alles wat onder 50 woorden, ½ gulden voor dat onder 100 woorden en 1 gulden voor al wat boven 100 woorden is. Bij voorbeeld, eene advertentie inhoudende 21 woorden (sommen in cijfer en alleenstaande letters voor een woord, als ook het laatste woord voor volle vijf gerekend) zal bedragen f 5. en 9 stuivers indisch voor het zegel, eene advertentie van 53 woorden f 11. en voor het zegel 18 stuivers, eene advertentie van 104 woorden f 21. en 1 : 6 : voor het zegel.*

HOUDENDE ZICH DE DIRECTEUR DER DRUKKERIJ IN DEN VERVOLGE ONVERANTWOORDELIJK, VOOR ALLE KWADE GEVOLGEN DIE ZOUDEN KUNNEN ONTSTAAN DOOR DE NIET-PLAATSING VAN STUKKEN, WAARVOOR DE INSERTIE-KOSTEN NIET ZIJN VOLDAAN.

GEDRUKT TE BATAVIA,
ter Lands Drukkerij.